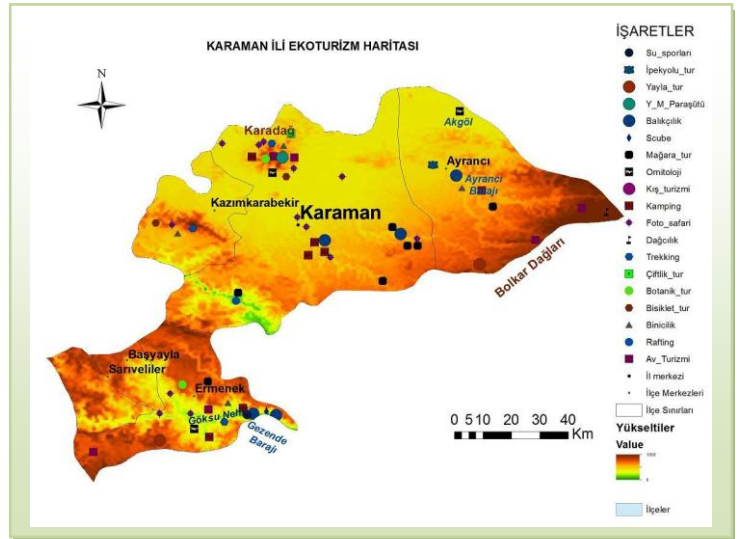

T.C.ORMAN VE SU İŞLERİ
BAKANLIĞI 8. BÖLGE
MÜDÜRLÜĞÜ
KARAMAN ŞUBE
MÜDÜRLÜĞÜ

“TR52-12-TD02/08 KARAMAN TURİZMİNİN ÇEŞİTLENDİRİLMESİNE YÖNELİK EKO TURİZM EYLEM PLANI” PROJESİ

ECO
TOURISM

TR52-12-TD02 TEKNİK DESTEK PROGRAMI

**T.C.ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI 8. BÖLGE
MÜDÜRLÜĞÜ**

KARAMAN ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

“TR52-12-TD02/08 KARAMAN TURİZMİNİN ÇEŞİTLENDİRİLMESİNE YÖNELİK EKO TURİZM EYLEM PLANI” PROJESİ

07/11/2012

PROJE EKİBİ

Proje Koordinatörü

Murat Gümüş

DANIŞMA KURULU

Ekoturizm Uzmanı

Doç.Dr.Mete Sezgin

Proje Danışmanı

Yrd.Doç.Abdurrahman Dinç

Proje Danışmanı

Öğr. Gör. - Osman Ünüvar

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ.....	6
ŞEKİLLER LİSTESİ	6
A) KARAMAN TURİZMİNİN ÇEŞİTLENDİRİLMESİNE YÖNELİK EKO TURİZM EYLEM PLANI	7
A1) AMAÇ	7
A2) GEREKÇE	7
A3) YÖNTEM.....	8
A3.1) RRA(Rapid Rural Appraisal), Hızlı Kırsal Değerlendirme Yöntemi	9
A3.2) Ofis Çalışmaları	9
A3.3) Odak Grup	9
A3.4) Yarı Yapılandırılmış Paydaş Anketi	9
A3.5) Haritalandırma	10
B) TURİZM, SEKTÖREL ANALİZ ve DEĞERLENDİRME	10
B1) Turizmin Gelişimi ve Çeşitlendirilmesi	10
B2) Sürdürülebilir Turizm	13
B3) Eko Turizm	14
B4) Dünyadaki Eko Turizm Faaliyetleri	19
B5) Türkiye’de Eko Turizm Faaliyetleri	19
B6) EKOTURİZMDE STRATEJİ, YASAL ÇERÇEVE VE EKOTURİZM POLİTİKALARI.....	20
B6.1) Mevcut Mevzuat	20
B7) TÜRKİYE’DE GÜNCEL DURUM ve ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	21
B7.1) Çözüm Önerileri	22
C) KARAMAN TURİZM POTANSİYELİ.....	24
C1) İlin Sınırları	24
C2) İklim ve Bitki Örtüsü	24
C3) Dağlar	24
C4) Ovalar	25
C5) Platolar	25
C6) Göller	25
C7) Akarsular	25
C8) Tabiat Alanları	26
C9) Arkeolojik,Tarihi ve Turistik Değerler	26
C9.1) Derbe:	26
C9.2) Binbirkilise:	26
C9.3) Madenşehir:	26
C9.4) Değle Öreni:	27
C9.5) Mahalaç Kilisesi:	27
C9.6) Kızıldağ ve Harttapus Anıtı:	27
C9.7) Başdağ Kalesi ve Askeri Tesisleri:	27
C9.8) Canhasan Höyüğü:	27
C9.9) Manazan Mağaraları:	28
C9.10) İncesu mağarası:	28
C9.11) Gödet Mağaraları:	28
C9.12) Maraspoli Mağarası:	28
C9.13) Taş Ambarlar:	28
C9.14) Taş Mescit(Taşkale Cami):	29
C9.15) Dereköy Fisandon Kilisesi (Camisi):	29
C9.16) İbrala (Yeşildere) Kilisesi (Camisi):	29
C9.17) Çeşmeli Kilise:	29

C9.18) Mader-i Mevlâna (Aktekke) Camii:	30
C9.19) Yunus Emre Cami:	30
C9.20) İmaret Cami:	30
C9.21) Dikbasan Cami:	30
C9.22) Araboğlu Cami:	31
C9.23) Hacı Beyler Cami:	31
C9.24) Karabaş Veli Külliyesi:	31
C9.25) Akçaşehir Cami:	31
C9.26) Yollarbaşı Ulu Cami:	31
C9.27) Kazımkarabekir Büyük Cami:	32
C9.28) Ermenek Ulu Cami:	32
C9.29) Nuh Paşa Cami:	32
C9.30) Yeni Minare Cami:	32
C9.31) Sadettin Ali Bey Mescidi:	32
C9.32) Karaman Kalesi:	33
C9.33) Başdağ Kalesi:	33
C9.34) Ermenek Kalesi:	33
C9.35) Mennan Kalesi:	33
C9.36) Hatuniye Medresesi:	34
C9.37) Tol Medrese:	34
C9.38) Yunus Emre Türbesi:	34
C9.39) Cambazkadı Türbesi:	34
C9.40) Demirgömlük Türbesi:	34
C9.41) Kaya Halil Türbesi:	34
C9.42) İbrahim Bey Türbesi:	34
C9.43) Kızlar Türbesi:	35
C9.44) Alaeddin Bey Türbesi:	35
C9.45) Karabaş Veli Türbesi:	35
C9.46) Karaman Bey Türbesi:	35
C9.47) Atlas Han:	35
C9.48) Gökçeseki Örenyeri ve Kaya Mezarlıklar:	36
C9.49) Tartanlar Evi:	36
C9.50) Zeyve Pazarı:	36
C10) Kültürel Değerler:	36
C11) El Sanatları:	37
C12) Karaman Mutfağı:	38
C13) Turistik Arz:	38
C13.1) Konaklama İşletmeleri:	38
C13.2) Seyahat Acentaları:	39
C13.3) Turistik Restoranlar:	39
C13.4) Müzeler:	40
C13.5) Ulaştırma:	40
C14) Turizm Talebi:	41
D) Karaman'da Eko Turizm:	41
E) KARAMAN EKOTURİZM SWOT ANALİZİ:	43
F) KARAMAN EKOTURİZM EYLEM PLANI:	45
G) DEĞERLENDİRME VE SONUÇ:	55
KAYNAKÇA:	68

TABLolar LİSTESİ

Tablo-1 Ekoturizm Etkinlikleri.....	18
Tablo-2 Tabiat Alanları	26
Tablo-3 Karaman Kültür Varlıkları	36
Tablo-4 Turistik ve Belediye İşletme Belgeli Oteller	38
Tablo-5 Belediye Belgeli Lokantalar	39
Tablo-6 Müze Ziyaretçi Sayıları.....	40
Tablo-7 Yıllara Göre Gelen Turist Sayıları.....	41
Tablo-8 Karaman Ekoturizm Tematik Eksenler	45
Tablo-9 Karaman Ekoturizm Stratejik Amaçlar	46
Tablo-10 Karaman Ekoturizm Eylem Planı.....	47
Tablo-11 Karaman Ekoturizm Odak Grup Çalışması Katılımcıları	56
Tablo-12 Eylem Planı Tematik Eksenleri ve Stratejik Amaçlar Sıralaması	58
Tablo-13 Yarı Yapılandırılmış Paydaş Anketi Değerlendirmesi.....	62

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil-1 Alternatif Turizm Türleri	13
Şekil-2 Swot Analizi.....	43
Şekil-3 Karaman Ekoturizm Değer Matrisi.....	60
Şekil-4 Karaman Ekoturizm Haritası	61

A) KARAMAN TURİZMİNİN ÇEŞİTLENDİRİLMESİNE YÖNELİK EKO TURİZM EYLEM PLANI

A1) AMAÇ

Turistik bir destinasyonun pazarlanabilmesi ve turist çekebilmesi için çok yönlü çalışmalar gerekmektedir. Turistik destinasyonlarda, ulaşım, konaklama, yeme-içme, müze, ören yeri, eğlence-dinlenme imkânlarının varlığı oldukça önemlidir. Bu imkanlar aynı zamanda destinasyonun çekiciliğini de oluşturmaktadır. Bir yörenin turistik potansiyelinin pazarlanması son yıllarda alternatif turizm türlerine dayanarak yapıldığı görülmektedir. Karaman yöresi için yapılan “Ekoturizm eylem planı”, kapsamında bulunan kaynakları Karaman turizminin pazarlanması düşüncesinde bütüncül bir yaklaşımla ele alınarak, turizm aktörlerinin katılımında sağlanması amaçlanmaktadır. Karaman ekonomisinin güçlendirilmesinde stratejik öneme sahip turizm alanında kapasite geliştirmeye yönelik araştırma faaliyetleri yaparak gelirlerinin artmasına katkı sağlamak bunun yanı sıra turizmin çeşitlendirilmesine yönelik strateji öneme sahip olan ekoturizm alanında yapılacakları tartışmak önem taşımaktadır.

A2) GEREKÇE

Turizm alt yapısının geliştirilmesine ve turizm gelirlerinin çeşitlendirilerek, bölge turizminin ulusal ve uluslar arası seviyelere yükselmesini katkı sağlayacak bir ekoturizm eylem plan çalışması ilin “Ekoturizm master planı” için önemli bir girdi kaynak olacaktır.

Türkiye turizm stratejisi (2023)’e bakıldığında, turizm çeşitlendirilmesi stratejisi adı altında, “Alternatif turizm türlerinden öncelikli olarak sağlık turizmi ve termal turizm, kış turizmi, golf turizmi, deniz turizmi, ekoturizm ve yayla turizmi, kongre ve fuar turizminin geliştirilmesi” yer almaktadır. Bu çerçevede 2023 eko turizm hedefleri arasında;

- Ülkemizde eko-turizm ve yayla turizmi gibi doğa amaçlı turizm türlerinin geliştirilmesi için bu amaca yönelik turizm altyapısı geliştirilecek ve niteliğinin arttırılacaktır.
- Doğa amaçlı turizmin yapılacağı yörelerde belli, senaryolar çerçevesinde, ana tur güzergahları, varış noktaları, ara istasyon ve alt istasyon noktaları belirlenerek planlama çalışmaları yönlendirilecektir.

- Yaylaların yoğunlaştığı alanlarda spot merkezler veya aks olarak öncelikli turizm gelişme/eylem bölgeleri belirlenecektir.
- Kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları işbirliği ile agro-turizm, macera turizmi, mağara turizmi, spor turizmi faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için eylem planları hazırlanacaktır;

Hükmü yer almaktadır.

Bölgemizde yapılacak projelerle “Bölge ekonomisinin güçlendirilmesinde stratejik öneme sahip alanlarda kapasite geliştirmeye yönelik araştırma faaliyetleri ile”, bölgedeki turizm gelirlerini artırmaya ve turizmin çeşitlendirilmesine yönelik stratejik araştırma faaliyetleri bu projenin gerekçesidir. Ayrıca proje, TR52 2010-2013 Bölge Planında ortaya konan gelişme eksenlerine göre planda yer alan “Tematik eksen 5: Bölgenin cazibesinin artırılması” eksenin altında yer alan “Turizm altyapısının geliştirilmesi ve turizmde çeşitlilik sağlanması” stratejinde belirtilen turizm çeşitlerinden birisi olan eko turizm kapsamında olması, bu alanda turizmin çeşitlendirilmesi ile ilgili bir çalışmayı içermesi ile de doğrudan Bölge planının eksenlerinin geliştirilmesine hizmet etmektedir.

A3) YÖNTEM

Eylem Planında ilin turizm ve ekoturizm değerleriyle ilgili yapılması olası eylemlerin ortaya çıkarılacağı bilimsel yöntemler kullanılmasının yanı sıra özellikle turizm aktörlerinin tam katılımının sağlanması da hedeflenmiştir. Projede belirtilen amaç, hedef, ilkeler ve sürece uygun olacak şekilde bilgi paylaşımında bulunmak, görüş almak, deneyim paylaşmak ve alınacak nihai kararlarda işbirliği sağlamak amacıyla çalışma konusu ile doğrudan ilgili uzman, kurum, kuruluş ve kişilerin (üniversite öğretim üyesi, akademisyen, uzman vb) yer alması da sağlanacaktır.

Özellikle doğa yönetim ve eko turizm planlamasında işbirliği büyük öneme sahiptir. Bu konuda son yıllarda çeşitli yöntemler; “Soft Analiz”(Soft Analysis), “Uyarlanabilen Yönetim” (Adaptive Management), “Ekosistem Yönetimi” (Ecosystem Management), “Tarımsal Ekosistem Analizi” (Agroekosistem Analysis), “Hızlı Kırsal Değerlendirme (HKD)” (Rapid Rural Appraisal) ve “Katılımcı Kırsal Değerlendirme” (Participatory Rural Appraisal) olarak araştırılmış ve bu yöntemler “İşbirlikçi Yönetim Metodu” (Collobarative Management Method) çatısı altında toplanmıştır. Yöntemler birbirinden çok farklı olmasına rağmen, şaşırtıcı derecede de benzerlikleri vardır. Bunlardan Hızlı Kırsal Değerlendirme ve Katılımcı Kırsal Değerlendirme ortak orijinde gelişmişlerdir(Cengiz ve Çelem, 2005:161-162).

Eylem planı hazırlıkları, nicel (quantitative) ve nitel (qualitative) çalışmalar ışığında aşağıda maddeler halinde verilen yöntemler ile hazırlanmıştır:

A3.1) RRA(Rapid Rural Appraisal), Hızlı Kırsal Değerlendirme Yöntemi

HKD kırsal kalkınma araştırmaları için güçlü bir yöntemdir. Sürekli gelişmekte ve yayılmakta olan bu yöntemin tanımlaması halen devam etmektedir. Katılımcı teknolojiyi analitik yaklaşım yanında kullanan birkaç nitel yöntemlerden biridir. Kırsal alanda sistematik fakat yarı-yapısal formda multidisipliner takımla ve yeni bilgiler edinmek için organize edilen ve yeni hipotezler oluşturulan yöntem olarak tanımlanmaktadır. HKD kırsal alanlardaki değişimin hızlanması ve yerinde bilgi gereksiniminden ortaya çıkmıştır. Zaman açısından avantajlı olduğu için kısa zamanda kabul gören yöntem olmuştur. Standart bilgi toplama ve analiz tekniklerinin insanları sıkmaya başlaması zaman kaybettirmesi ve pahalı olması nedeniyle, HKD yöntemi cazip hale gelmiştir. Yöntem inceleme, insanlarla tanışma, soru sorma, dinleme, tartışma, problemi saptama, çözüm, fırsatlar ve haritalama ya da diagramlama şeklinde yürütülmektedir(Cengiz ve Çelem, 2005:161-162).

Bu çalışmada Hızlı Kırsal Değerlendirme yönteminden kısmen yararlanılacaktır.

A3.2) Ofis Çalışmaları

Eylem planına uygun literatür taraması, turizm istatistikleri, rapor formatı, turizm veri altlığı gibi konularda çalışmalar yapılacaktır.

A3.3) Odak Grup

Karaman’da turizme etki edebilecek turizm aktörlerinin görüşleri, ekoturizm değer matrisi ve tanı formu şeklinde odak grup çalışmasında toplanacaktır. Ayrıca odak grup çalışmalarında moderatörlük sistemiyle tematik alanlar, stratejik amaçlar ve eylemler belirlenecektir.

A3.4) Yarı Yapılandırılmış Paydaş Anketi

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle önceden hazırlanmış görüşme protokolüne bağlı olarak daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgiler toplanacaktır. Karaman “Tematik eksenli workshop çalışması ve Ekoturizm değer matrisi” sayesinde birincil veriler toplanacaktır.

A3.5) Haritalandırma

Belirlenen ekoturizm alanlarının Coğrafi Bilgi Sistemleri yazılımı olan ArcGIS ile haritalanmasını sağlayacaktır.

B) TURİZM, SEKTÖREL ANALİZ ve DEĞERLENDİRME

B1) Turizmin Gelişimi ve Çeşitlendirilmesi

Turizmin ilk tanımı 1905'te E.Guyar-Freuler tarafından yapılmıştır. Yazdığı bir kitapta Freuler modern turizmi; "Gittikçe artan dinlenme ve hava değişimi ihtiyacına, doğal güzelliklerin aranmasına ve duyulan zevke, ticaretin ve endüstrinin gelişmesine, ulaştırma araçlarının mükemmelleşmesi sonucu olarak insan topluluklarının çeşitli ilişkiler kurmalarına dayanan çağımızın önemli bir olaydır" şeklinde tanımlanmıştır. Turizm kavramının kökenini; Latince'de kelime anlamıyla dönme hareketini ifade eden "tornus" sözcüğü oluşturmaktadır. İngilizce deki "touring" deyimini ile tour deyimleri de bu sözcükten türemiştir."Tour" dairesel bir hareketi, bazı şehir, yöre ve ülkelerin ziyaretini, iş ve eğlence amacıyla yapılan yer değiştirme hareketini ifade eder. Touring deyimini ise, zevk için yapılan eğitsel ve kültürel özellik gösteren seyahatler için kullanılır. Özetle tour hareket edilen yere dönmek şartıyla yapılan kısa veya uzun süreli seyahatleri ifade eder(Eralp, 1983:41).

Turizm olayı, dünyada özellikle II. Dünya Savaşı ile birlikte yaşanan birtakım ilerlemelerin etkisiyle kitlesel bir faaliyet olarak gelişme göstermiştir. Kitle turizmi gerek ulaşım, gerek konaklama ve gerekse diğer turistik hizmetlerin organizasyonunun nispeten kolaylığı sebebiyle zamanın şartlarına en uygun turizm çeşidiydi. Temelini doğal, tarihi, kültürel vb. varlıkların oluşturduğu kitle turizminin, zamanla bu değerlere zarar vermeye başladığının fark edilmesiyle birlikte, öncelikle doğayı ve kültürel varlıkları koruyucu ve geliştirici faaliyetler geliştirilmeye başlanmıştır. Ekoturizm, kültür turizmi gibi alternatif turizm türleri, doğal ve kültürel değerlere saygılı ve bilinçli tüketicilerin sayısının artmasıyla birlikte hızla gelişmiştir. Üç tarafı denizlerle çevrili ülkemizde kitle turizmi, başlangıçta Akdeniz ve Ege sahillerinde "deniz-güneş-kum" şeklinde ifade edilen turizm çeşidi ağırlıklı geliştirilmiş, yıllar boyunca ülkeye tek başına önemli ölçüde ekonomik katkı sağlamıştır(Gülbahar, 2009:152).

Türkiye de turizm sektöründeki gelişmeleri değerlendirmeye yönelik çalışmalar, iki ana dönem halinde ele alınarak incelenmektedir. Birinci dönem, 1923-1962 yıllarını içermektedir.1963

ten başlatıp günümüze kadar gelen dönem de, ikinci dönem olarak ele alınmaktadır. Dönemler; plan öncesi dönem ve planlı dönemler olarak ifade edilmektedir (Tunç ve Saç,1998:79).

1990'lı yılların başından itibaren ülkemizde kitle turizminin yanı sıra, alternatif bazı turizm çeşitleriyle ilgili çalışmalar hız kazanmış, talebe bağlı olarak bu alanda önemli gelişmeler kaydedilmeye başlanmıştır. 1990-1994 yıllarını kapsayan Altıncı Kalkınma Planında charter taşımacılığının geliştirilmesi, tesislerin doluluk oranlarını artırıcı ve turizm sezonunu uzatıcı önlemlerin alınması yanında, doğal güzelliklerin ve kültürel mirasın korunması ve kış, sağlık, kongre, üçüncü yaş turizmi gibi alternatif turizm çeşitlerinin teşvik edilmesi ile ilgili politikalar yer almıştır. 1991 yılındaki Birinci Körfez Krizinin etkisiyle turizm işletmeleri, rakip ülkelerle rekabeti fiyat düşürme yoluyla sürdürmeye başlamışlardır. Aynı dönemde iç turizm hareketleri turizm işletmeleri tarafından gündeme alınmış, iç turizme katılım artmıştır. 1991-1994 yılları arasında yatırımlara verilen desteğin devam etmesi sonucu yatak kapasitesinde ciddi artışlar meydana gelmiştir. Uzun yıllardır Türkiye'de turizm faaliyetleri ağırlıklı olarak "deniz-güneş-kum" turizminin etrafında gerçekleşmektedir. Yapılan yatırımların da bu yönde olduğu görülmektedir. Ancak, zamanla denizlerin kirlenmesi, dünya genelinde alternatif turizm türlerine olan talebin artması, ülkemiz açısından turizmin çeşitlendirilmesinin gerekliliğini gözler önüne sermiştir. 1990'lı yıllarda kamu sektörü planlama konusunda etkin olmuş, Türkiye uluslararası turizm destinasyonu haline gelmiş, yabancı tur operatörlerinin tercih listesinde üst sıralara oturmuştur(Gülbahar, 2009:156).

Özellikle 20. yüzyılın son çeyreğinde kitle turizminden kaynaklanan çevresel ve sosyal bozulmalara karşın, doğaya, kültüre, tarihi eserlere zarar vermeden, bu değerleri de turistik faaliyetlere katma düşüncesiyle birçok alternatif turistik ürün ortaya çıkmaya başlamıştır(Gülbahar, 2009:162).

Kitlesele turizm hareketine katılan tüketicilerin, bu hareketlilik içerisinde tekrarlı olarak bulundukları ve son yıllarda klasik turizm ürününden turizmin alternatif ürünlerine doğru yöneldikleri görülmektedir. Alternatif turizm hareketliliğinde yaşanan hızlı bir talep artışı ve buna paralel olarak da alternatif turizm arzının da büyüdüğü ve çeşitlendiği gözle görülebilir bir gerçektir. Turizm pazarında yeni ortaya çıkan destinasyonlardaki alternatif turizm çeşitlerinin ön planda olması ve eski destinasyonlarda da görülen ürün çeşitlendirme aktiviteleri alternatif turizmin gelecekte talep yoğunluğunun yüksek olacağını göstermektedir(Kılıç ve Kurnaz, 2010:40).

Alternatif turizm bazı araştırmacılar tarafından turizm ürününün çeşitlendirilmesi olarak da adlandırılmaktadır. Yine bazı araştırmacılar alternatif turizm için özel ilgi turizmi ifadesini de

kullanmaktadır. Turizm sektöründe ürün çeşitlendirme kavramı ne şekilde adlandırılırsa adlandırılsın gerçek olan şudur ki; turizm hareketliliğine katılan turistlerin tüketim davranışlarının yavaş yavaş değiştiği görülmekte ve bu bağlamda yapılacak yeni yatırımların yönünün de alternatif türler yönünde şekilleneceği ortaya çıkmaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan öncelikle Eylem Planı 2013, sonra da Türkiye Turizm Stratejisi 2023’de öngörülen çalışmalarda turizm ürününün çeşitlendirilmesi konusunda ciddi hassasiyet bulunmaktadır. 2023 Turizm Stratejisi’nde hedef olarak belirlenen turizm çeşitleri; sağlık turizmi ve termal turizm, kış turizmi, golf turizmi, eko turizm ve yayla turizmi, deniz turizmi, kongre ve fuar turizmi öncelik olarak sıralanmaktadır. Ayrıca, iç turizm pazarında alternatif turizme dayalı ürünler araştırılarak bölgesel ve yerel bazda kapasite artırmaya yönelik çalışmalar ve bu değerlerin pazarlamasının yapılacağı ifadeleri yer almaktadır. Bu bağlamda ülkemiz turizminde klasik turizm ürününün yanında, alternatif ürünlerinde gelecekte pazarda önemli yer tutacağı anlaşılmaktadır(Kılıç ve Kurnaz, 2010:40-41).

Geleneksel turizm; turistlerin bir ya da iki haftalık bir tur paketini satın alarak gruplar halinde yaptıkları turizm faaliyetidir. Alternatif turizm; geleneksel, klasik kitle turizmi ve şehir turizminin olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla oluşturulmuş, yeni turistik ürünlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelmiş bir turizm çeşididir. Alternatif turizm kavramı geleneksel turizmden farklı bir ürün sunumunu ifade etmektedir. Alternatif turizm geleneksel turizme tepki biçiminde, onun alternatifi olarak doğmuştur. Bu nedenle geleneksel turizm “hard-sert” olarak, alternatif turizm ise “soft-yumuşak” olarak nitelendirilir. Bu turizm türü, günümüz turizm endüstrisinin vazgeçilmez bir parçasını oluşturmaktadır(Uluslan ve Batman, 2010:245).

Alternatif Turizm kavramı kitle turizminden farklı bir ürün sunumunu ifade eder. Bu ürün yavaş yavaş gelişen bir turizm hareketliliğini, optimum karlılığın göz önünde bulundurulmasını, uzun vadeli programlarla turistik gelişmenin sağlanmasını, değişime karşı direnci, çevre değerlerine saygıyı ve çevreyle bütünleşmeyi ifade etmektedir. Bu temel hususlar etrafında, alternatif turizm kavramından anlaşılan yerine göre değişiklikler göstermektedir(Uçkun veTürkay).

Alternatif turizm ürünlerini geliştirmek aynı zamanda turizm ürünlerinin varlıklarının ve değerlerini koruyarak gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak gerekmektedir. Bu anlamda turizm sadece yazın yapılan bir aktivite değil tüm yıla yayılan bir faaliyet bütünü olmaktadır. Bu noktada ise alternatif turizm çeşitlendirmenin önemi ortaya çıkmaktadır(Yeşiltaş ve Öztürk, 2008:9).

Sosyal ve çevresel uyuma, yerel ve yabancı girişimcilerin işbirliğine ve yerli malzeme kullanılmasına öncelik verme amacını güden turizm çeşidi olarak bilinen alternatif turizm özellikle deniz turizmine alternatif olarak bir turizm hareketliliğini ve turizm türlerini ifade etmektedir. Alternatif turizm türleri şöylece sıralanabilir:

Alternatif Turizm Türleri	
Eko Turizm	Kırsal Turizm
Kongre Turizmi	Yayla Turizmi
Golf Turizmi	Botanik Turizmi
Spor Turizmi	Sağlık Turizmi
Macera Turizmi	Kış Turizmi
Kültür Turizmi	Yat Turizmi
Termal Turizm	Özel İlgi Turizmi
Gençlik Turizmi	İnanç Turizmi

Şekil-1 Alternatif Turizm Türleri

B2) Sürdürülebilir Turizm

Sürdürülebilirlik kavramı, turizm faaliyetlerinin doğal ve kültürel kaynaklar üzerindeki olumsuz etkilerinin fark edilmesi ve bu etkilerin turizmin kendi geleceğini tehlikeye attığının anlaşılmasına başlanması ile gündeme gelmeye başlamıştır. Sürdürülebilir turizm kavramı, alternatif turizm, topluma dayalı turizm, ekoturizm, etik turizm, yeşil turizm ve sorumlu turizm gibi turizm türlerinin tümünü kapsamaktadır. 1992 Rio Konferansı ile gündeme gelen “sürdürülebilir kalkınma” kavramı, tüm sektörlerin kendi iş kollarının faaliyetlerini “sürdürülebilir” bir şekilde gerçekleştirmesi gereğini ortaya koymaktadır. Turizm endüstrisinin potansiyel ve mevcut tehlikeleri konusunda büyüyen tartışma, çevresel bakımdan duyarlı bir turizm yaklaşımının araştırılması gerekliliği ile

sonuçlanmaktadır. Turizm, sürdürülebilir kalkınmanın dışında değildir. Bu nedenle buna bağlı olarak sürdürülebilir turizm kavramı ortaya çıkmıştır. Sürdürülebilir turizm düşüncesi 1970’lerde Akdeniz kıyılarında ve Avrupa Alplerinde benimsenmeye başlandı. Özellikle 1987’deki Çevre ve Kalkınma Dünya Komisyonu’yla gelen Brundtland Raporu’yla ön plana çıktı. Bu rapora göre sürdürülebilirlik düşüncesinin dört temel ilkesi vardır:

1. Tüm sektörleri içine alan bütüncül planlama
2. Ekolojik süreçleri korumanın önemi
3. İnsan mirasını ve biyolojik çeşitliliği koruma gereksinimi
4. Verimliliğin uzun zamanda ve gelecek kuşaklar için kaynakları tüketmeyecek biçimde

sağlanarak kalkınmanın gerçekleştirilmesinin anlaşılması(Dinçer Şen, 2010:61-62).

Sürdürülebilir Turizm; Dünya Turizm Örgütü (UNWTO), Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi (WTTC) ve Dünya Konseyi tarafından şu şekilde tanımlanmaktadır: Turizmde Sürdürülebilir Kalkınma; gelecekteki fırsatları koruyup geliştirmeyi gözeterek, bugünkü turistlerin ve ev sahipliği yapan bölgelerin ihtiyaçlarını karşılama ilkesini benimser. Bu şekilde tüm kaynakların yönetimi; kültürel bütünlüğün, zorunlu ekolojik süreçlerin, biyolojik çeşitliliğin ve yaşam destek sistemlerinin devamlılığını sağlarken, ekonomik, sosyal ve estetik gerekler karşılanacak şekilde öne çıkarılır. Başlangıcından beri sürdürülebilir turizmin ne olduğu, neden ortaya çıktığı, amaçlar ve sonuçlar büyük çoğunlukla birbirine benzer veya birbirini tamamlar biçimlerde betimlenmiştir. Çoğunlukla sürdürülebilir turizm ve ekoturizm birbirlerinin yerlerine kullanılmaktadır. Bu turizm şekli, 1990’lardan beri artan bir şekilde, tanım , amaç ve sonuçlar ile yoğun bir şekilde tartışılan bir konu haline gelmiştir(Koçan:71).

B3) Eko Turizm

Ekoturizm; eğlenmeyi, doğayı ve kültürel kaynakları anlayarak korumayı destekleyen, düşük ziyaretçi etkisi olan ve yerel halka sosyoekonomik fayda sağlayan, bozulmamış doğal alanlara çevresel açıdan sorumlu seyahat ve ziyaret şeklidir. Diğer bir deyişle, doğal çevre ile turizm faaliyetini bağdaştıran, çevrenin olumsuz etkilenmesi konusunda sorumluluk güdüsü ile hareket etme esasına dayalı turizm faaliyetidir(Arslan:31).

Eko turizm kavramı, turizm-çevre ilişkilerinin önem kazanması ve sürdürülebilirlik tartışmaları ile birlikte gündeme gelerek popüler olmuş, son yıllarda da adından sıkça söz edilir bir hal almıştır. Eko turizm, doğaseverler ve çevre duyarlılığı olan turistlerin hareketlerinden daha geniş kapsamlı bir

konu olarak değerlendirilmektedir. Gerçekte eko turizm olgusu çevresel, ekonomik ve sosyal ilişkiler bütünü olarak ifade edilmektedir. Uluslararası Doğa Koruma Birliği'nin tanımına göre eko turizm, doğayı ve kültürel kaynakları anlayarak korumayı destekleyen, düşük ziyaretçi etkisi olan ve yerel halka sosyo-ekonomik fayda sağlayan, bozulmamış doğal alanlara çevresel açıdan sorumlu seyahat ve ziyaretir. Uluslararası Eko turizm Topluluğu TIES'e (The International Ecotourism Society) göre ise; eko turizm, "çevreyi koruyan ve yerel halkın refahını gözetken, doğal alanlara karşı duyarlı seyahat" olarak tanımlanmıştır. Eko turizm aktivitelerinin bulunduğu destinasyonlarda çevre eğitimi imkanı sağlamakta ayrıca bunun yanında, doğallığın yaşatılmasına olanak sağlayan tutum ve davranışları da teşvik etmektedir. Yine sürdürülebilir bir sanayi ve kalkınma için yöre halkını motive edici bir etkiye de sahiptir. Bu yüzden eko turizmin hem bir sanayi hem de bir turistik deneyim biçimi olarak sürdürülebilirlik, koruma ve ev sahibi toplumların güçlendirilmesi biçiminde üç ana hedefi bulunmaktadır. Yöreye özgü yiyecekler ve geleneklerle ilgili tecrübeler yerel flora ve fauna ile ilgili kazanımlar çevre ile iç içe gerçekleşmektedir. Böylece ekoturizm faaliyetleri aktif çabalara odaklanmaktadır. Katılımcıların aktif katılımıyla gerçekleşen bir alternatif turizm dalıdır. Eko turizm yöre halkı ve turizm gelişimi arasındaki ilişkinin temel etkileşimini kolaylaştırmıştır. Bölgenin tanınmasının yanında, yörede ikamet edenler ve gelişme organları arasında herhangi bir müzakereye gerek olmaksızın bölgenin gelişiminde önemli bir hareket olmuştur. Yöre halkı, özel teşebbüsler ve devlet arasında pek çok fırsatlar yelpazesinin olduğu açık bir şekilde kabul edilmektedir. Eko turizm aktiviteleri bütün ortakların çıkarına ve ekonomik olarak tarafların yararına olduğu ortaklığın en kabul edilebilir durumu olarak ifade edilmektedir. Eko turizm kavramı ilk kez Hector Ceballos Lascurain tarafından 1983 yılında ortaya atılmış, başlangıçta doğadan zevk alma ve doğanın kıymetini bilme olarak adlandırılmıştır. Lascurain'e göre eko turizm "nispeten bozulmamış ve kirletilmemiş, beğenilen manzara ve yabani bitki türleri ile hayvanların yaşadığı yerlere yapılan seyahattir". Uluslararası Eko turizm yılı çerçevesinde Dünya Turizm Örgütü tarafından Almanya, Kanada, İspanya, İtalya ve İngiltere'de yapılan araştırmalarda eko turizm pazarındaki turist profili; 30-59 yaş arası, yüksek gelir sahibi ve yüksek eğitilmiş, gastronomi ve kültüre ilgi duyan bir tüketici kitlesi olarak açıklanmıştır. Dünyada; Avusturya, İngiltere, Almanya, Kuzey Amerika ve Yeni Zelanda da yapılan çiftlik turizmi uygulamaları son zamanlarda ülkemizde de turizm arzı içinde yerini almaya başlamıştır. Özellikle Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneğinin 2004 yılında hayata geçirdiği Tarım Turizm Bilgi ve Tecrübe Takası (TaTuTa) projesi ile ülke genelindeki 34 noktada 72 çiftlik, çiftlik turizmi hizmeti

vermeye başlamıştır. Proje ekolojik tarım yapan çiftçileri turizm faaliyetleriyle daha aktif hale getirerek maddi ve manevi anlamda desteklemeyi amaçlamaktadır(Kılıç ve Kurnaz, 2010:43-45).

1987 Brundtland Uluslararası Konferansı'nda sürdürülebilir kalkınma "toplumların, gelecek nesillerin var olma hakkını gözeterek ihtiyaçlarını karşılamasıdır" denilmiştir. 1991 yılında Fransa'da imzalanan Digne Bildirgesi'nde, "yerkürenin insanlara sunduğu kaynakların sonsuz olmadığı, o kaynaklar olmadan canlıların yaşayamayacağı, insanoğlu neslini sürdürmek istiyorsa yerküreyi tanımak ve sürdürülebilir kullanmayı sağlamak gerektiği" ortaya konulmuştur(Koçan:71).

Dünya Turizm Örgütü ve Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu 2002 yılını "Uluslararası Ekoturizm Yılı" ilan etmiş ve bu konuyla ilgili olarak Dünya Turizm Örgütü'nü görevlendirmiştir. Kanada'nın Quebec kentinde, 2002 yılının Mayıs ayında, 133 ülkeden gelen 1100 delegenin katılımıyla yapılan Dünya Ekoturizm Zirvesinde, tüm ülkelerin benimsediği ortak bir tanım belirlenmeye çalışılmıştır. Buna göre ekoturizm, "Yeryüzünün doğal kaynaklarının sürdürülebilirliğini güvence altına alan, yerel halkların ekonomik kalkınmasına destek olurken, sosyal ve kültürel bütünlüklerini koruyup gözetilen bir yaklaşım ya da tavır" olarak benimsenmiştir(Koçan, 2011:70).

Ekoturizm etkinlikleri çevreyi koruma derecelerine göre kendi içerisinde sınıflara ayrılmıştır. Orams (1995), ekoturizmi, aktif ve pasif olarak iki gruba ayırmıştır. The Queensland (1995) ise ekoturizmi etkinliğe katılanların sayısına göre; çevreci ekoturizm ve yaygın ekoturizm olarak sınıflandırmaktadır. Ayrıca ekoturizm aktiviteleri; çevre üzerindeki etkilerine ve turizmde kullanılan araçlar (bisiklet, balon, at, vb.), gidilen yerin doğası (dağ, yayla, mağara, vb.) yapılan etkinliğin özelliği (akarsu, av, bilim, trekking, gözlem, vb.) ne göre de gruplandırılmaktadır. Ekoturizmin macera, kültür ve doğa turizminin bir karması olarak çok geniş deneyimleri kapsadığı görülebilmektedir. Alternatif turizmin spor, aktivite ve özel ilgi turizmine kadar uzanan turizm türleri ile doğa tabanlı diğer turizm türlerinden oluşan faaliyetlerinin ekoturizmin alt grubu sayılabilmeleri için, çevrenin korunmasına önemli bir katkı sağlaması ve ekoturizmin ilkelerine uyum sağlaması gerekmektedir. Bu türler, biyoçeşitliliğin korunmasında ölçülebilen olumlu katkılar sağlamadıkça, bir ekoturizm faaliyeti sayılamazlar(Altanlar ve Kesim).

Turizm Stratejisi 2023'de eko turizm uygulanacak yörelerde, özellikle kırsal kesimde tarım dışı istihdam alanları oluşturulacak, bu da bölgeler arasındaki dengesizliklerin azaltılmasına, kadının statüsünün iyileştirilmesine, kırsal alanlardaki nüfus göçünün durdurulmasına ve milli değerlerin korunması ve tanıtımına katkıda bulunulması hedeflenmektedir. Bununla birlikte eko turizmin yaygınlaştığı bölgelerde bu turizm türünün;

- Bölge ekonomisinde üretim çeşitliliğinin artırılarak ekonomik istikrarın sağlanmasına,
- Bölgede nitelikli, niteliksiz işgücüne önemli çalışma fırsatlarının oluşturulmasına,
- Bölgede yer alan küçük ve orta ölçekli işletmelerin gelişmesine,
- Yerel düzeyde sanayi ve ticareti uyarıcı altyapı yatırımlarının geliştirilmesine,
- Gençlerin ve toplumun eğitimi ile yerel düzeyde modernizasyon sürecinin sağlanmasına,
- Sosyo-ekonomik gelişme konusunda başka seçeneği olmayan bir yörede yerel halk ve turistler tarafından kullanılabilir rekreasyonel ve turistik olanaklar sağlanmasına,
- Yerel düzeyde kişisel gelirlerin ve vergi vb. kamu gelirlerinin artmasına,
- Yerel düzeyde imajın geliştirilmesi ve yerel halkın çevreyi koruma ve geliştirme bilincinin artmasına katkı sağlayarak bölge ve kırsal kalkınmaya imkân sağlayacağına yönelik ifadeler yer almaktadır(Kılıç ve Kurnaz, 2010:43-45).

Ekoturizmde asıl amaç, kitle turizminin aksine sayısını azaltmak ve turizmi yıl içinde farklı dönemlere yaymak, doğal çevreye yapılan baskıyı en azaltmak, tahribatı önlemeye yönelik planlar yapmak ve uzun vadeli ekonomik çıkarları gözetmektir. Böylece yöredeki çevresel değerlerin korunması ve yöre halkının da ekonomik kazanç sağlamasına olanak sağlamaktır. Ekoturizm, tanımının içerdiği karışıklıklar yanı sıra çeşitli ülkelerde, alternatif aktivitelere de yer verilmesi nedeniyle bugün hala farklı araştırmacılar tarafından turizmin farklı çeşitleri altında sınıflandırılmaktadır. Ekoturizmin alternatif turizm kapsamında olması, sorumluluk duygusu içermesi, sürdürülebilirliği v.b özellikleri hala tartışılmaktadır. Kitle turizmine alternatif olarak geliştirildiği bir gerçektir. Bu gerçekten hareketle alternatif turizm kapsamına dahil edilmektedir. Ekolojik ve sosyo-kültürel bütünlük, sorumluluk ve sürdürülebilirlik, ekoturizmi ürün olarak kalitesini belirlemektedir(Khabbazi ve Yazgan, 2012:7).

Ekoturizmin profilinde kitle turizm profilinden farklıdır. Ekoturizm turlarına katılan gruplar genellikle küçük guruplardır. Gurplardaki kişi sayısı çoğu zaman 25 kişiyi aşmamaktadır. Ekoturizm merkezlerinde yer alan konaklama üniteleri de büyük çoğunlukla 100 yatak kapasitesini aşmayan ünitelerdir. Bu alanda çalışan seyahat acentaları/tur operatörlerinin de ağırlıklı olarak küçük ve orta ölçekli işletmeler olduğu biliniyor. Bu turizm türünde ziyaretçilere bölgenin ekosistemi, yerel kültürler ve sürdürülebilirlik konularında yapılan bilgilendirmeler büyük önem taşıyor. Yerel halk ekoturizmden en fazla etkilenecek ve en fazla kaybedebilecek kesimdir. Bu nedenle, yerel halkların

bölgelerinde gelişen turizmin yol açacağı etkiler konusunda önceden bilgilendirilmeleri ve bölgelerinde turizm gelişimini resmen kabul etmiş olmaları bir ekoturizm prensibidir.

Ekoturizmde yeni trendlerde vardır. UNEP'in araştırmasına göre, ekoturizm bugün turizm endüstrisinin en hızlı büyüyen segmentlerinden biri olarak kabul ediliyor. UNWTO'nun uzun dönemli tahminlerine göre ekoturizm hem turist sayısında hem de toplamdaki payı itibarı ile yüksek bir hızla yükselmeye devam edecek. UNWTO'nun 1997 yılında yaptığı bir araştırma ekoturizmin bir formu olarak kabul edilen doğa seyahatlerinin bütün uluslararası turizm harcamalarının içinde % 7 civarında bir ağırlığa sahip olduğunu gösteriyordu. Dünya Kaynakları Enstitüsü'ne göre 1990'lı yıllarda turizmin genel büyüme hızı yıllık ortalama % 4 iken bu hız doğa seyahatleri segmentinde % 10 ile 30 arasında idi. UNWTO, ekoturizmde yapılan seyahat harcamalarının dünya ortalamalarının 5 katı kadar fazla hızla arttığını belirtiyor. Bu artış hızı yıllık % 20'ye tekabül ediyor. Doğaya temelli turizme yönelen talebi etkileyen bir unsur da dünya çapında giderek artan çevre bilincidir. Doğaya belgeselleri ve yayınları bir çok destinasyonu eskisinden çok daha fazla tanınır kılmıştır (Yücel, 2002).

Tablo-1 Ekoturizm Etkinlikleri

1. Rafting	14. Scuba-(su altı dalış)
2. Av Sporları	15. Sportif olta balıkçılığı
3. Binicilik-atlı doğa yürüyüşü	16. Yamaç paraşütü
4. Bisiklet turizmi	17. Yayla turizmi
5. Botanik turizmi	18. Yat Gezileri
6. Çiftlik turizmi	19. Motorlu Paraşütçülük
7. Dağ ve Doğa yürüyüşü(Trekking)	20. Sörf
8. Dağcılık	21. Off-Road
9. Foto safari	22. Mountainboard
10. Kamp karavan turizmi	23. Paintball
11. Kayak	24. Wakesurf (Tekne-Sörf)
12. Kuş gözlemciliği (Ornitoloji) turizmi	25. Jeep-Safari
13. Mağara turizmi	

Potansiyel ekoturizm değerleri kapsamında yapılabilecek başlıca ekoturizm etkinlikleri yukarıda sıralanmıştır.

B4) Dünyadaki Eko Turizm Faaliyetleri

Dünyadaki turizm faaliyetlerini yönlendiren, destekleyen ve işbirliğini sağlayan uluslar arası örgüt Dünya Turizm Örgütü (UNWTO)'dür. 2002 yılı Dünya Turizm Örgütü ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) tarafından ekoturizm ve dağlar yılı olarak ilan edilmiştir. Turizmin sosyo- kültürel ve doğal hayata olan olumsuz etkilerinin en aza indirilmesini, doğal ve kültürel kaynakların yoğunlaştığı bölgelere ekonomik katkı sağlanarak o yörenin kalkınmasını ve bilinçlendirilmesini sağlamak gibi amaçlar güdülerek hazırlanmıştır. 2002 yılının Dünya Ekoturizm Yılı olarak ilan edilmesinde; ekoturizmin büyük oranda ekonomik gelişme potansiyeline sahip alanlarda giderek artan bir önem kazanması ve aynı zamanda da ekoturizmin iyi planlandığı, geliştirildiği ve idare edildiği takdirde doğal çevrenin korunması için güçlü bir araç olma özelliği arz etmesi nedenleri önemli bir rol oynamıştır. Dünyadaki hızlı gelişmeler gösteriyor ki geleneksel destinasyonlardan (deniz-kum-güneş) uzaklaşma görülmekte ve turist profili değişmektedir. Bu yeni profilde ekoturist olarak adlandırılan kitlenin 35-54 yaş grubunda, yüksek eğitilmiş, ortanın üzerinde geliri olan, doğa, kültür ve gastronomiye ilgi duyan kişiler olduğu yapılan istatistiklerde ortaya konulmuştur. Ekoturizm pazarının giderek büyüdüğü 90'lı yıllarda, 43 milyon Amerikalının ekoturizm faaliyetine katıldığı, Yunanistan'a gelen 3 milyon İngiliz turistin %19'unun ekoturist olduğu, Fransa'da yılda 15 milyon kişinin trekking yaptığı belirlenmiş, ayrıca Avrupa ülkelerinin pek çoğunun ülke turizmi için ayırdıkları payın önemli bir kısmının bu amaca yönelik harcadığı yapılan araştırmalarda ortaya çıkmıştır(Akpınar ve Bulut, 2010:1579-1580).

B5) Türkiye'de Eko Turizm Faaliyetleri

Dünyada artık doğayı keşfetmek amaçlı olarak yürütülen ekoturizm, son yıllarda ülkemizde de sık sık gündeme gelmektedir. Turizm Bakanlığı turizm ürünlerini çeşitlendirmeyi ve kıyı alanları üzerindeki baskıları azaltacak ve turizm sosyo-ekonomik faydalarını daha az gelişmiş bölgelere dağıtacak şekilde tatilleri yaymayı amaçlayan bir politika ortaya koymaktadır. Bu hedefle pek çok proje geliştirilmiştir. Bunlar; Mavi Bayrak Projesi (yeterli yüzme suyu kalitesi ve plaj/ marina hizmetleri açısından genel çevre standartlarının izlenmesini sağlamak amacıyla), Atak Projesi (altyapı eksikliklerini düzeltmek, daha sonra yeni kıyı yönetim yöntemlerini tanımlamak amacıyla), Belek

Yönetim Planı, Dağ-Doğa Yürüyüşü Projesi(Trekking), Yayla Turizmi Projesi, Akarsu Turizmi (Kano-Rafting) Projesi, Bisiklet Tur Güzergâhlarının Belirlenmesi-Geliştirilmesi Projesi, Atlı Doğa Yürüyüşü Projesi, Mağara Turizmi Projesi, Sportif Olta Balıkçılığı, Kuş Gözlemciliği (Ornitoloji), Botanik (Bitki İnceleme) Projesi gibi. Ülkemizin, Akdeniz'deki en önemli turizm alanlarından birisi olduğu açıktır. Yaklaşık 8000. km uzunluğundaki sahilleri, çeşitli uygarlıklardan kalan zengin tarihi ve kültürel mirasın yanı sıra iklimsel çeşitliliği nedeniyle olağan üstü bir bioçeşitliliğe sahiptir ve tek başına bütün bir Avrupa kıtası ile karşılaştırılabilir. Örneğin tüm Avrupa'da 500 kuş türü bulunmasına karşılık, Türkiye'de 420 civarında kuş türü tespit edilmiştir. Ayrıca Avrupa'da tespit edilen yaklaşık 12.000 bitki türünden yaklaşık 9.000'i ülkemizdedir. Türkiye gerek dağları, ormanları, yaylaları, kıyıları, gölleri, akarsuları gibi doğal varlıkları; gerek flora ve faunası ve gerekse mağaraları ve kanyonları gibi ilginç jeolojik oluşumları açısından diğer ülkelerle kıyaslanamayacak düzeyde bir zenginliğe sahiptir. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de eko turizm faaliyetleri genelde "Korunan Alanlarda" (Milli parklar, Tabiat Parkları, Tabiat Koruma Alanları, Tabiat Anıtları gibi.) gelişme göstermektedir. Bunların yanı sıra uluslararası anlaşmalarla korunan (Ramsar Sitleri) alanlar, doğal sitler, özel çevre koruma bölgeleri de ekoturizme yönelik önemli alanlardır. Sahip olduğumuz bu zenginlikler, gündemde olan ekoturizm için ülkemizi oldukça ilgi çekici bir ülke konumuna getirmektedir(Akpınar ve Bulut, 2010:1579-1580).

B6) EKOTURİZMDE STRATEJİ, YASAL ÇERÇEVE VE EKOTURİZM POLİTİKALARI

B6.1) Mevcut Mevzuat

- 2634 Sayılı Turizm Teşvik Yasası ve Turizm Kanunu'nun 8. Maddesi'nin A fıkrasının 1 numaralı bendi ile C, D fıkralarında yapılan değişiklikle 6831 sayılı Orman kanununa göre orman sayılan yerlerle ilgili yapılan değişikliklerden d ve f fıkraları, ekoturizm ile ilişkilidir.
- 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu'nda öngörülen Uzun Devreli Gelişim Planları (UDGP) ve bu planların kullanım ve koruma kararları ekoturizm uygulamalarına ilişkin hükümler içermektedir.
- Korunan alanlar alan kılavuzu yönetmeliğinde, ekoturizm uygulamalarına ilişkin hükümler bulunmaktadır.
- 5393 Sayılı Belediye Kanunu ile yapılan son değişikliklerle belediyelere verilen görev ve yetkiler içinde ekoturizm uygulamalarına ilişkin hükümler bulunmaktadır.

Bunların dışında aşağıda verilen mevzuat da bir şekilde ekoturizm ile ilişkilendirilebilir.

- Anayasanın Seyahat özgürlüğünü düzenleyen 23. maddesi
- 6831 sayılı orman kanunu
- 4721 sayılı medeni kanun
- 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilatı ve Görevleri Hakkında Kanunu
- 2872 sayılı Çevre Kanunu
- 383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
- 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu
- 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu
- 5286 sayılı Köy Kanunu
- 2924 sayılı Orman Köylerinin Kalkınmasının Desteklenmesi Hakkında Kanun
- 3194 sayılı İmar Kanunu
- 5634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu
- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu
- 5393 sayılı Belediye Kanunu
- 5216 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu
- 1618 sayılı Seyahat Acenteleri ve Birliği Kanunu(Orman Ekosistemlerinde Ekoturizm Çalıştay, 2010:5-10)

B7) TÜRKİYE'DE GÜNCEL DURUM ve ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Ekoturizm ulusal mevzuatta doğrudan yer almamaktadır.
- Ulusal turizm stratejileri içinde ekoturizm stratejisi bulunmamaktadır.
- Ekoturizm yapılan alanların statüleri farklı (tarım alanları, ormanlar, korunan alanlar, doğal ve tarihi sitler vb.) olup bu statüler üzerinde yetki kullanan kurumlar da farklıdır.
- Benzer nitelikteki alanlarda (milli park, doğal sit, ÖÇK alanları) farklı kurumlar söz sahibidir.
- Yerel otoriteler plan kararlarına saygılı davranmamaktadır. Koruma kullanmanın yerini kullanma koruma almış görünmektedir.
- Yerel halkın ekoturizm uygulamalarında yer almada isteksizliği vardır.

- Ekoturizme konu olan alanlar çoğunlukla hassas ekosistemler olup, kitle turizminde yapılan hataların bu alanlarda yapılmasının sonuçları çok ağır olabilecektir.
- Seyahat acentelerinden alınarak ifade edilen ekoturizm faaliyet sayıları gerçeği yansıtmamaktadır. Bu faaliyetlerde (rafting v.b.) çoğunlukla ekoturizm adına eleştirilen faaliyetlerdir. STK' lar, yerel örgütlenmeler, özel gruplar tarafından yapılan faaliyetler bu sayıların içinde gözükmemektedir.

B7.1) Çözüm Önerileri

- Uygun bir ekoturizm tanımı yapılmalıdır. Bu konuda yapılan tartışmalarda; kanunu hangi kurumun hazırlaması gerektiği tartışıldığı gibi kanunla yapılacak bir tanımın olası gelişme ve değişimlerde sıkıntı yaratabileceği ifade edilmekle birlikte, Turizm ile ilgili kanunda ekoturizmin unsurlarını (doğal çevre, ekolojik ve kültürel sürdürülebilirlik, eğitim ve konunun açıklanması, yerel düzeyde ekonomik fayda) içeren bir tanımın yapılmasının yararlı olacağı üzerinde görüş birliğine varılmıştır.
- Diğer ilgili kurumların da görüşü alınarak Ulusal turizm stratejisinde ekoturizmin hak ettiği yeri alması sağlanmalıdır. Kültür ve Turizm Bakanlığı eşgüdümünde, turizm işkolunca hazırlanan Ulusal Turizm Stratejisinde ekoturizm başlığının altının doldurulması, uygulamalara ilişkin farklı kurum ve kuruluşların görüş ve önerilerini yansıtılması gerektiği üzerinde durulmuştur. Ayrıca bir ulusal ekoturizm stratejisi oluşturulmalıdır.
- Ekoturizm yapılan benzer nitelikli (Milli Parklar, Doğal Sit Alanları, Özel Çevre Koruma Alanları) alanlar ortak bir yönetim altında birleştirmelidir. Mevcut durumda ekoturizmin ağırlıklı olarak yapıldığı Milli parklar, doğal sit alanları, ÖÇK' lar, yani korunan alan statüsü olan yerlerin ortak bir yönetim altında birleştirilmesi, ekoturizmin planlanmasında, uygulanmasında ve denetiminde yarar sağlayacak, olumsuzlukları en aza indirecektir.
- Farklı kurumların yetki kullandığı farklı statüdeki alanlardaki ekoturizm uygulamalarına yönelik kurallar belirlenmelidir. Mevcut durumda Ekoturizmin ağırlıklı olarak yapıldığı (tarım alanları, ormanlar, korunan alanlar, doğal ve tarihi sit alanları vb.) alanlarda her kurumun, kendi alanı ile ilgili olarak ekoturizm kurallarını belirlemesi gereklidir. Söz gelimi ekoturizm etkinliklerinin sıkça yapıldığı orman alanları için 6831 sayılı orman kanunun konuya ilişkin 25. maddesinde gerekli geliştirmelerin yapılması gereklidir.

- Tüm ülke düzeyinde potansiyel ekoturizm alanlarının dökümü ve bu alanlar arasında bir önceliklendirme yapılmalıdır.
- Öncelikle kullanılan ekoturizm alanlarından başlamak üzere bir ağ kurularak, alanların izlenmesi yapıp belli dönemlerde bu ağın güncellemeleri yapılmalıdır.
- Yurtdışındaki iyi örneklerden (Slovakya, Endonezya v.b.) yararlanılmalıdır. İşkolunda sorumluluk alan tüm kesimler bu konudaki deneyimlerini çeşitli iletişim kanalları ile paylaşmalı, deneyimler kamuoyuna sunulmalıdır.
- Kırsal kalkınma ile ilgili çalışma yapan kurumların ekoturizm konusundaki yatırımlara yeterli bütçe ayırması sağlanmalıdır. Kırsal Kalkınma Genel Müdürlüğü, ORKÖY, ORKOOP, Vakıflar Genel Müdürlüğü vb. bu konuda bütçe kalemleri oluşturmali var olanlar geliştirmelidir.
- Kalkınma Ajanslarının stratejilerinde ve öncelikli konuları arasında ekoturizme yer verilmelidir. Ekoturizm konusundaki yerel yönetimlerin ve yerelin önemi açıkken yeni gelişmekte olan Bölgesel Kalkınma Ajanslarının öncelik almaları için uyarılmaları ve teşvik edilmeleri yararlı olacaktır.
- Ulusal ekoturizm birliği oluşturulmalıdır. Turlar, STK' lar, yerel birlikler, sorumlu kurumlar vb işkolu temsilcilerinin bir araya gelerek ulusal düzeyde ekoturizm birliği oluşturması olumsuz uygulamaların önüne geçebilecektir. Bu birlik, ekoturizm ilkelerini belirleyerek akreditasyon da yapabilir.
- Yöre halkının ve STK' ların ekoturizm uygulamalarında ve planlanmasında yer almasını sağlayacak uygulama ve düzenlemeler yapılmalıdır. Ekoturizm unsurlarından olmazsa olmaz olan yerelin katılımı her aşamada dikkate alınmalı, kurumsal gelişmeleri sağlanmalı, eğitilmeleri sağlanmalı, ekonomik olarak teşvik edilmelidirler.
- STK' lar, yerel örgütlenmeler, özel gruplar tarafından yapılan faaliyetler nitelikleri ile birlikte belirlenerek istatistiklere dahil edilmelidir(Orman Ekosistemlerinde Ekoturizm Çalıştay, 2010:5-10).

C) KARAMAN TURİZM POTANSİYELİ

Köklü tarihi geçmiş olan, ilim ve kültür merkezliği yapmış, 15 Haziran 1989 tarihinde çıkarılan 3578 sayılı Kanun ile Türkiye'nin 70. ili olmuştur. Karaman, İç Anadolu Bölgesi'nin güneyinde, Konya-İçel-Antalya illeri arasında bulunan önemli bir ticaret, kültür ve sanat merkezidir. M.Ö.8000'lerden itibaren iskân edilen Karaman ve yöresi, yeraltı şehirleri, mağaraları, inanç merkezleri gibi turistik çekiciliklerinin yanı sıra yaylaları ve doğal güzellikleri, zengin el sanatları örnekleri ile de ziyaretçileri büyülemektedir. Eski adı Larende olan şehir şimdiki adını Karamanoğlu Beyliği'nden almıştır. Karaman ili çok değerli, ünlü insanlar ve Türk büyükleri yetiştirmiştir(<http://wowturkey.com> , 2012).

C1) İlin Sınırları

Şehrin denizden yüksekliği 1033 m olup yüzölçümü 9393 km² dir. Karaman 36° 28 ile 37° 32 kuzey paralelleriyle 32° 32 ile 34° 07 doğu boylamlarında yer almaktadır. Şehrin kuzey bölümü düz olup güney kısmı dağlık ve tepeliktir. Kuzeybatısında Çumra, kuzeyinde Karapınar ve Ereğli, kuzeydoğusunda Halkapınar, doğusunda Mersin merkez ilçe, güneyinde Mersin'in Erdemli, Silifke, Mut, Gülnar, Bozyazı ve Anamur, güneybatısında Antalya'nın Gazipaşa ve Alanya, batısında Hadim, Taşkent ve Bozkır ilçeleri bulunmaktadır(Şahiner, 2012:34).

C2) İklim ve Bitki Örtüsü

Karaman'da tipik bir kara iklimi hüküm sürer. Kışları soğuk ve sert, yazları sıcak ve kurak geçer. Yüksek yaylalarda dağlık kesimlerde kara iklimi hüküm sürer. Göksu Çayının geçtiği düzlüklerde Akdeniz ikliminin özellikleri görülür. Sıcaklık kış aylarında -17°C'ye kadar düşer. Yaz aylarında ortalama sıcaklık 30°C'dir. Senelik yağış ortalaması 300-450 mm arasında değişir. İl toprakları, bozkır alanı içinde kaldığından bölgeye has bitki örtüsü step bitkileridir. Dağlık bölgelerde ağaç ve ağaççıklardan meydana gelen ormanlar vardır. Ormanlar meşe, ardıç, karaçam, kızılçam, dişbudak ve akasya ağaçları ile kaplıdır(<http://www.karamanozelidare.gov.tr>, 2012).

C3) Dağlar

Karaman topraklarının büyük kısmı geniş ovalarla kaplıdır. İlin güneyi dağlıktır. Toros Dağları batıdan doğuya uzanır. Denizden yüksekliği 1014 metredir. Kuzey batıdaki Karadağ'ın en yüksek yeri 2288 metredir. Karadağ volkanik sönmüş bir yanardağdır. Yuntdağı (2227 m), Oyukludağı (2427 m),

Özyurt Dağı (2481 m) ve Kartaltepe (2226 m) önemli dağlarıdır(<http://www.karamanozelidare.gov.tr>, 2012).

C4) Ovalar

Karaman geniş ovalar üzerine kurulmuştur. Karaman Ovası 20 km genişliğinde 30 km uzunluğundadır. Ayrancı Ovası ise, Karaman ile Ereğli Ovaları arasındadır. Kocadere Vadisinin tabanıdır. Yüksek dağlardan doğan akar sular derin vadiler meydana getirerek bu ovaları sular. Ermenek ilçesi yüksek yaylalarla çevrilidir(<http://www.karamanozelidare.gov.tr>, 2012).

C5) Platolar

Güneyde ve görkemli Orta Torosların üzerinde, Ermenek, Başyayla ve Sarıveliler ilçeleri yer almaktadır. Bu bölgede yer alan Göksu Nehri'nin iki ana kolu, Orta Toroslarla birleşerek, dik ve derin uçurumlu Taşeli (Klikya) platosunu oluşturmaktadır. Balkusan, Altıntaş, Kamış ve Tekeçatı yaylaları vardır. Özellikle Balkusan yaylasında arıcılık yapılır. Balları meşhurdur. çalpa otundan elde edilen ballar Taşeli Yaylasının en iyi balıdır(<http://www.karamanozelidare.gov.tr>, 2012).

C6) Göller

Ayrancı ilçesinde bulunan Akgöl 2 m. derinliğindedir. Doğal bir kuş cenneti olan gölde 300'e yakın kuş türü vardır. Gödet, Ayrancı, Deliçay, İbrala, Sarıveliler göleti sulama amaçlı, Ermenek Barajı HES amaçlı kullanılan barajlardır(Karaman Gezi Rehberi, 2012:17).

C7) Akarsular

Karaman ili sınırları içinde büyük akarsu yoktur. En büyük akarsuyu Göksu Çayıdır. Taşeli Yaylasından geçen Geyik Dağları suları ile beslenip Akdeniz'e dökülen bu ırmağın Hadim ve Ermenek kolları Karaman'dan geçerek, Mersin'in Mut ilçesinde birleşirler. Yüksek dağların arasından inerken derin vadiler meydana getirirler. İbrala Deresi, Toros Dağlarının kuzey yamaçlarından doğar, Sudurağı, Beydilli, Akçaşehir yolundan akarak Akgöl bataklığına dökülür(<http://www.karamanozelidare.gov.tr>, 2012).

C8) Tabiat Alanları

Tablo-2 Tabiat Alanları

	Adı	BölgeMüdürlüğü	İli	Alanı m ²	Tarihi
89	Dedeardıç	8.Bölge Müdürlüğü(Konya)	Karaman	1.000	16.10.2002
88	Altıkardeşler	8.Bölge Müdürlüğü(Konya)	Karaman	1.000	16.10.2002

<http://web.ormansu.gov.tr>, 2012.

C9) Arkeolojik,Tarihi ve Turistik Değerler

C9.1) Derbe:

Aziz Pavlos tarafından İ.S.47 – 49 ve 53 yıllarında üç kez ziyaret edilen Derbe, İncilde adı geçen tüm Hristiyanlık dünyası tarafından kutsal kabul edilen bir Piskopusluk Merkezidir. Anadolu'nun tarihi Coğrafyasını yazan Prof. Dr. W.M.Ramsay "M.S. 41 Yılında Antiochus'un Yeniden krallığı döneminde Derbe'nin Lykaonya'ya tamamen katıldığını, Galatia krallığı yapmış olan Amintas'ın Derbe ile İsavra'nın bir kısmı dahil olduğu halde bütün Lykaonya'ya hakim olduğunu" belirtmektedir.

C9.2) Binbirkilise:

Karaman'ın kuzeyinde yer alan ve volkanik bir dağ olan Karadağ kitesinin üzerinde orta çağ Bizans sanatını yansıtan bir çok kalıntı vardır. Bu kalıntılar Madenşehir Öreni, Yukarı Ören ve Değle Öreni adıyla bilinen yerlerde yoğunluk gösterir. Yöre halk arasında Binbirkilise olarak bilinir. Binbir sözcüğü Türklerin eski gelenekleri ile ilgilidir. Burada 20. yüzyılın başlarında araştırma yapmış olan Ramsay ve Bell köylülerin yöreyi bu şekilde adlandırmalarından esinlenerek kitaplarının adını "The Thousand And One Churches" koymuşlardır.

C9.3) Madenşehir:

Karaman'a 37 km. uzaklıkta olan Madenşehir Öreni içerisinde günümüzde de Madenşehir adında bir köy yerleşmesi vardır. Bu durum sonucu birçok yapı yok olmuştur. Halen bir bölümü ayakta duran ve incelendiği zaman yapıldığı devrin sanatı, mimarisi hakkında fikir veren yapılar gezi güzergahına göre şöyledir: Köyün girişinde yer alan Binbirkilise yapılarının en büyüğü bir numaralı bazilikadır. Adından anlaşıldığı gibi bazilikal planda, kesme taştan inşa edilmiş olan yapının nartheksine (kiliselerde giriş bölümü) ortada yassı bir sütunun ayırdığı çift kemerli bir kapıdan geçilir. Nartheks üç bölümlüdür.

C9.4) Değle Öreni:

Madenşehirin 4 km. batısında Yassitepe (Üçkuyu) Köyü bu köyün de 3 km. batısında Değle Mahallesi yer almaktadır. Bu yolda gidilirken yoldan Bizans devrine ait bazı yapıların kalıntıları görülebilmektedir. Köy içerisine çıkan yolun solunda bulunan hafif meyilli tepenin güney yamaçlarında, doğu – batı yönünde teraslar ve sokaklar halinde düzenlenmiş alanda Bizans Devri konut mimarisi ile karşılaşılmaktadır. Konutlar dini yapılara göre daha basit ve özensiz yapılmışlardır. 2-3 odalı olanları vardır.

C9.5) Mahalaç Kilisesi:

Karadağın en yüksek noktası olan (2283 m.) Mahalaç tepesinde kesme taştan latin haçı planlı bir kilise, kilisenin kuzeyinde serbest haç planlı bir mezar şapeli, kilisenin batısında manastır binası ve aralarında kalan avluda da sarnıçlar bulunmaktadır. Bu yapılar taş dehlizler ile bir birine bağlanmıştır. Manastır binası tamamen yıkılmıştır. Mahalaç kilisesinin özelliği üç taraftan beşik tonozlarla desteklenen ortadaki kare mekanın üzerinin bir kule şeklinde yükselmesi ve üstünün kubbe ile örtülmesidir. 4-6. yüzyıllar arasına tarihlendirilmektedir.

C9.6) Kızıldağ ve Harttapus Anıtı:

Karaman'ın 55 km kuzeyinde, Süleymanhacı ve Adakale köyü arasındadır. Kızıldağ üzerinde M.Ö. 10.yy.'a tarihlenen hiyeroglif kitabeler ile Harttapus'un rölefi bulunmaktadır.

C9.7) Başdağ Kalesi ve Askeri Tesisleri:

Araştırmacılar tarafından Karadağ'ın değişik yerlerinde Binbirkilise Bölgesini koruyan kale kalıntıları tespit edilmiştir. Bunlardan en önemlisi Karadağ'ın Kılbasan yönündeki yükseltisi üzerindeki Başdağ Kalesi ve Askeri tesisleridir. Başdağ kuzey- güney yönünde iki tepe ve bunların arasındaki bir düzlükten ve krater çukurundan oluşmaktadır. Esas kale Kılbasan yönüne ve Mahalaç yönüne hakim olan kuzey tepesi üzerindedir. İri kesme taşlarla inşa edilmiş olan kalenin kuzeyde iki, doğuda bir burcu bulunmaktadır. Burçlar çokgen ve yuvarlak plandadır. Kalenin kuzey ve doğu duvarlarına bitişik koğuşlar, iç avluda da büyük bir sarnıç vardır.

C9.8) Canhasan Höyüğü:

Karaman şehir merkezinin 13 km. kuzeydoğusunda bulunmaktadır. Canhasan bölgesinde 3 ayrı höyük bulunmuştur. Canhasan I Höyüğü Kalkolitik Çağ, Canhasan II Höyüğü, Hellenistik, Roma ve Bizans dönemleri, Canhasan III Höyüğü ise Neolitik Çağ'da yerleşime sahne olmuştur.

C9.9) Manazan Mağaraları:

Manazan Mağaraları Yeşildere (İbrala) Taşkale (Kızıllar) Kasabaları arasında uzanan Yeşildere Vadisinin doğusunda, Karaman – Yeşildere Taşkale yolunun kenarındadır. Karaman’a uzaklığı 40 km. dir. Mağaralar içerisinde kil oranı yüksek kireçtaşı arazide, yüksek bir kaya kütesine tamamen insan eli ile oyulmuş beş katlı toplu meskenler halindedir.

C9.10) İncesu mağarası:

Merkez Taşkale Kasabasının 9 km güneyinde yer alan, İncesu Deresinin doğu yamaçlarında 1356 metre uzunluğunda doğal ve uzun bir mağaradır. Mağaranın içinde görsel açıdan zenginlik oluşturan çok sayıda sarkıt, dikit ve traverten havuzlar bulunmaktadır. Mağaranın girişi üzerinde bulunduğu tepenin eteklerinde küçük ve dik bir delik halindedir. Mağaranın yakın çevresinde yer alan diğer kaya sığınaklarının bulunduğu bölümlerde Roma devrine ait küçük bir yerleşmeye ait izlere rastlanmaktadır.

C9.11) Gödet Mağaraları:

İl merkezine 37 km. uzaklıktaki Güldere (Gödet) Köyü’nde, Manazan’da olduğu gibi apartman şeklinde mağaralar bulunmaktadır. Buradaki büyük mağaranın önü yıkıldığından ötürü katlar açık bir şekilde dışarıdan görülmektedir. Mağara 7-8 kat halindedir. Ancak burada Manazan’da olduğu gibi bir kilise bulunmamaktadır. Katlar arasındaki iniş ve çıkışlar bacalarda ve buraya açılan el ve ayak çukurlarından sağlanmaktadır.

C9.12) Maraspoli Mağarası:

Karaman Ermenek ilçesinin kuzeyindeki dağların kaya blokları altındaki suların kayaları oyması ile oluşmuş büyük bir mağaradır. Maraspoli Mağarası dünyanın en büyük yer altı mağaraları ve yer altı nehirlerinden birisini bünyesinde barındırmaktadır. Maraspoli Mağarası bölme ve katlardan meydana gelmiştir.

C9.13) Taş Ambarlar:

Karaman İli Taşkale Kasabası sınırları içerisinde bulunan Tahıl Ambarları, Taşkale içinde killi kireç taşından oluşan yüksek bir kaya kütesine tamamen insan eli ile oyulmuş 250’nin üzerinde ambardan oluşmaktadır. Ambarlar tek veya iki odalı olarak oyulmuştur. Kaya yüzeyindeki nişlere tutunarak çıkılmakta, zincirli makara sistemi ile tahıl ürünleri taşınmaktadır. Tahıl ürünlerinin killi

kireç taşının ısı ve nemi sabit tutma özelliği sonucu uzun süre bozulmadan saklanabildiği ambarlar bugünün modern buzdolaplarının işlevlerini görmektedir.

C9.14) Taş Mescit(Taşkale Cami):

Tahıl ambarları içerisinde kayaya oyularak yapılmıştır. "Taş basamaklı merdivenle çıkılan mescidin taşa oyulmuş mihrabı ve dışarıya açılan üç penceresi bulunmaktadır. İlk Hristiyanlık döneminde tahıl ambarlarında insanların yaşadığı düşünülürse burası da onların ibadet edebileceği kilise olarak yapılmıştır. Bugün hala mescit olarak kullanılmaktadır.

C9.15) Dereköy Fisandon Kilisesi (Camisi):

Karaman'ın 7 km güneyinde Dereköy (Fisandon) köyü içerisinde bir kaya kitlesinin üzerinde yapılmıştır. Yapım tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte 9. - 10. yüzyıllar içinde yapılmış olduğu sanılmaktadır. Kilise İstanbul Bizans Mimarisinin Yunan haçı biçimindeki klasik planına sahip olmakla birlikte, üst yapısının İstanbul Mimarisinden tamamen değişik bir uygulama ile yapıldığı görülür. Haçın kolları üzeri beşik, aralarda kalan köşe hücreleri ise çapraz tonozlarla örtülmüştür. Yalnız kesme taş kullanılmakla beraber ortasında bir kubbe bulunan yapının dış yüzeyleri bazıları kör , bazılarının içlerinde pencereler açılmış dizi halindeki kemerlerle hareketlendirilmiştir. Beşik tonozlu nartheksi yok olmuştur.

C9.16) İbrala (Yeşildere) Kilisesi (Camisi):

Eski adı İbrala olan Yeşildere Kasabası Karaman'ın 37 km. doğusundadır. Kasabanın ortasında yer alan kilise 1649'da Hacı Ali Ağa tarafından camiye çevrilmiş, duvarları yükseltilerek üstü çatı ile kapatılmıştır. Yapının asıl örtüsü bu çatının altında kalmıştır. Üç sahınlı yapının dış cephesi çok sadedir. Özensiz kesme taşlarla yapılmıştır. Apsisin ortasındaki ve sağ duvardaki ikiz pencereler içeriği aydınlatır. Dışarıdan görünmeyen kubbe dört büyük payeye oturur. Yan sahınlar uzunlamasına tonoz ile örtülüdür. Kilise dikdörtgen planlı, masif bir kitle halindedir.

C9.17) Çeşmeli Kilise:

Karaman İl Merkezinde Tapucak Mahallesindedir. Kilise Binbirkilisede bulunan küçük bazilikaların bir örneğidir. Uzunlamasına üç sahınlı kesme taşla inşa edilmiş bir yapıdır. Bizans Devrine aittir. Bir dönem cezaevi olarak kullanılmış ve dış mimarisini bozmayacak şekilde içerisine bazı eklentiler yapılmıştır. Bu ikinci kullanım sonucu içerisinde bulunan süsleme ve freskolar tamamen yok olmuştur.

C9.18) Mader-i Mevlâna (Aktekke) Camii:

Karaman'ın merkezi yerinde, İmaret Mahallesinde, Şifa Hamamı olarak bilinen tarihi Süleyman Bey Hamamının batısında yer almaktadır. Camii çevresinde hamamı, derviş hücreleri, güney ve batısında haziresi (mezarlığı) ve içerisindeki türbe ve mezarları ile bir külliye halindedir. Halk arasında Aktekke olarak bilinen camiye, içerisinde Mevlânâ'nın annesi Mümine Hatun'un türbesinin bulunması nedeniyle Mader-i Mevlâna Camii' de denilmektedir. Camii bugünkü haliyle kapı üzerindeki kitabeden anlaşıldığına göre H.772, M.1370 yılında Karamanoğlu Alaeddin Bey'in emri ile yapılmıştır.

C9.19) Yunus Emre Cami:

Caminin bulunduğu mahallenin adı çok eski kaynakla Sinle Mahallesi, daha sonraki kaynaklarda ise Kirişçi Mahallesi, tekkenin adı da Kirişçi Baba Zaviyesi olarak geçmektedir. Cami önünde beş kubbeli bir soncemaat revakı olan, batısındaki türbe mekanıyla bütünleşmiş, minareli bir yapıdır. Kare planlıdır. Kare plan duvarlarla bütünleşmiş küçük ayaklar üzerindeki kemerlerle sekizgene dönüştürülmüştür. Caminin köşelerindeki tonoz bingiler üstte baklava dilimleri oluşturacak biçimde düzenlenmiştir. Sekizgenden sağır kubbeye geçiş küçük küresel üçgenlerle gerçekleştirilmiştir. Güney ve kuzeye ikişer, doğuya bir pencere açılmaktadır.

C9.20) İmaret Cami:

Karaman Merkez, İmaret Mahallesindedir. Kesme taştan, merkezi kubbeli, kapalı avlulu, iki katlı bir yapıdır. Kitabesinde Karamanoğlu II. İbrahim Bey tarafından 1433 yılında bir külliye şeklinde yaptırıldığı yazılıdır. Cepheden sağ tarafında iki renkli, kesme taştan, şerefe altı stelaktitli, gövdesi firuze ve turkuaz renkte çiniler ile geometrik biçimli palmet frizi ve halat motifleri ile dekore edilmiş yüksek minaresi, batısında İbrahim Bey ve iki oğlunun sandukalarının bulunduğu türbe, kuzeyinde de zengin dekorlu çeşmesi yer alır. Çinili mihrabı İstanbul Çinili Köşkte, geometrik bitkisel motiflerle süslü, ortasında aslan ve insan figürü bulunan iki kanatlı ahşap kapısı İstanbul Türk İslam Eserleri Müzesindedir.

C9.21) Dikbasan Cami:

Karaman Merkez Mansurdede Mahallesindedir. Cami enine plan gösteren, kûfe tipinde bir yapıdır. Karamanoğulları Devrinde 1493 yılında yaptırılmıştır. Düz tavan doğrudan 12 yığma sütun üzerine oturur. Kemerleri taşıyan sütunların yan taraflarına konsol ve stelaktitler işlenmiştir. Minberi

ahşap malzeme ile birbirine geçmeli olarak geometrik tezyinlidir. Şerefesinin altı mukarnas süslü tuğla minaresi sonradan yapılmıştır.

C9.22) Araboğlu Cami:

Karaman Merkez, Tapucak Mahallesindedir. Cami, Karamanoğulları Devrinde, 1374-1420 yılları arasında inşa edilmiştir. Kare sütunlar üzerine oturan düz çatı sonradan kiremitle kaplanmıştır. Enine kûfe planlı, kısa minarelidir. Batıda bulunan giriş kapısı kemeri üstünde yer alan bitkisel süslemeler kemer altında da devam eder. Kapının iki yanında helvacı küreği işlenmiştir. Yağmur sularını akıtmak için yapılan çörlenleri ejder başı şeklindedir.

C9.23) Hacı Beyler Cami:

Karaman Merkez, Külhan Mahallesindedir. Cami Seyfeddin Hacıbeyler tarafından 1356 yılında yaptırılmıştır. Kûfe tipinde, enine üç sahınlı, yığma sütunlar üzerine oturan düz çatısı sonradan kiremitle kaplanmıştır. Basık kemerli portalinde kitabesinin çevresi halat motifi ile dekore edilmiş, bunun altı grift bitkisel ağ süsü ile doldurulmuştur.

C9.24) Karabaş Veli Külliyesi:

Karaman Merkez, Siyaser Mahallesindedir. Kesme taş malzeme ile cami, tekke, imaret ve türbeden oluşan iki bölümlü halde yapılmıştır. Karamanoğulları Devrine aittir.

C9.25) Akçaşehir Cami:

Karaman, Akçaşehir Kasabasındadır. Cami Karamanoğulları Devrinde, kesme taştan yapılmıştır. Kible duvarına paralel olarak uzanan sahınlar kûfe plan gösterir. Alçı mihrabı zengin stelaktit süslüdür. Tavanın mihrap önüne rastlayan bölümünde renkli ve tezhipli bir göbek yapılmıştır. Ahşap tavanın değişik bölümleri orijinal kalem işi desenlerle dekore edilmiştir. Son cemaat yeri 6 yığma sütun üzerine oturmaktadır.

C9.26) Yollarbaşı Ulu Cami:

Karaman, Yollarbaşı Kasabasındadır. Cami, Karamanoğulları Beyliği Devrinde yapılmıştır. Kesme taştan, enine planlı, kûfe tipinde bir yapıdır. Yapıdan çıkkın olarak yapılmış son cemaat yerinde başlıkları stelaktitli, taş kaideli, üçü önde, ikisi arkada olmak üzere 5 ahşap sütun bulunmaktadır. Giriş kapısı cevizden olup sedef kakmalıdır. Stelaktitli alçı mihrabın üzerinde iki mavi göbek çinisi ile 7, 8 parça halinde Karamanoğulları çinileri bulunmaktadır.

C9.27) Kazımkarabekir Büyük Cami:

Kazımkarabekir İlçe Merkezindedir. Enine planlı, Kazımkarabekir İlçesine özgü taşla yapılmış, Karamanoğullarının en güzel eserlerinden birisidir. Üst örtüyü tutan silindir ve kare formu sütunlar kible duvarına üç paralel sahin halinde uzanır. Son cemaat yeri ahşap örtülü ve 7 taş kaideli ahşap sütunludur. Minberin korkulukları ajur tekniğinde işlenmiş, bunların yanlarına nesih yazılar yazılmıştır. Mihrabı kesme, sıraltı, mozaik tekniğinde, geometrik bezemeli çinilerle kaplanmış, etrafına da 6 köşeli çiniler yerleştirilmiştir.

C9.28) Ermenek Ulu Cami:

Ermenek İlçesi, Gülpazar Mahallesindedir. Kesme taşla inşa edilen cami 1302 tarihinde Karamanoğlu Mahmut Bey tarafından yaptırılmıştır. 1543 yılında İshak Bey Zade Hacı Seydi Ali tarafından bazı eklemeler yapılmıştır. Çınar ağacından yapılmış olan kapısının üzerinde güzel hat sanatı örneği vardır. Kabartmalarla süslü alçı mihrabına değişik şekilli, mavi renkli çiniler serpiştirilmiştir.

C9.29) Nuh Paşa Cami:

Karaman Merkez, Tapucak Mahallesindedir. Osmanlı Devrinde, 1596 yılında Nuh Paşa tarafından yaptırılmıştır. Kesme taştan, merkezi büyük kubbeli bir yapıdır. Kubbeye geçiş dıştan sekizgen tambur, içten Selçuklu üçgenleri ile sağlanmıştır. Son cemaat yeri iki sütun üzerine oturan üç küçük kubbelidir.

C9.30) Yeni Minare Cami:

Karaman Merkez, Ahi Osman Mahallesindedir. Kesme taştan merkezi büyük kubbelidir. Sütunlar üzerinde bulunan üç küçük kubbeli son cemaat yeri yıkılmıştır. Merkezi kubbeye geçiş dıştan sekizgen tambur, içten Selçuklu üçgenleri ile sağlanmıştır. Osmanlı Devrinde 1522 yılında Cambazzade Kadı Abrurrahman Efendi tarafından yaptırılmıştır.

C9.31) Sadettin Ali Bey Mescidi:

Karaman Merkez, Turgut Özal Caddesi üzerinde bulunan mescit tamamen kesme taştan yapılmış Selçuklu Devri eseridir. 1247 yılında Ebu Bekir oğlu Sadettin Ali Bey tarafından yaptırılmıştır. Yapı türbe ve mescit kısımları olarak iki bölümlüdür. Girişin karşısında stelaktitli taş mihrabın yanlarında spiral sütunçeler bulunmaktadır.

C9.32) Karaman Kalesi:

Karaman İl Merkezinde, Hisar Mahallesinde, bir höyük üzerinde dış, orta ve iç kale olarak kurulmuştur. Dış kale surları tamamen yok olmuş, orta kale surlarının bazı bölümleri ile iç kale surları günümüze sağlam olarak ulaşabilmiştir. Kesin yapım tarihi bilinmemekle birlikte 11. yüzyılın sonunda 12. yüzyılın başlarında yapıldığı tahmin edilmektedir. Kale Selçuklu, Karaman Oğulları ve Osmanlılar devrinde önemli bir konumdadır. 13. yüzyılda İlhanlılar ve 1468 yılında Osmanlılar tarafından tamamen tahrip edildikten sonra yeniden inşa edilmiştir. İç kale batıya açılan tek kapılı, dördü yuvarlak, beşi kare dokuz burçludur. Burçlar ahşap direklerle bölünerek iki katlı hale getirilmiştir.

C9.33) Başdağ Kalesi:

Karadağ'ın Kılbasan Kasabası yönündeki yükseltisi olan Baş Dağ üzerinde kale, askeri yapılar ve bir havuz bulunmaktadır. Baş Dağın kuzey tepesi üzerinde yer alan kalenin burçları yuvarlak ve sekizgen planlıdır. Kale içerisinde askerlerin konaklama yerleri olduğu sanılan bazı yapıların izleri bulunmaktadır. Ayrıca Baş Dağın iki zirvesi arasındaki düzlükte bazı askeri yapıların kalıntıları bulunmaktadır. Baş Dağ yapıları Roma Devrinde ve Bizans Devrinde kullanılmıştır.

C9.34) Ermenek Kalesi:

Ermenek İlçesi'nin kuzeyinde bulunan, çok dik ve yüksek kaya sığınağının güneyinin kesme taş ve harçla yapılan mazgallı duvarlarla korunaklı hale getirilmesi ile inşa edilmiştir. Kaleye birisi doğudan kayalar kazılarak yapılmış, çok dar, diğeri de dik kayalığın alt bölümünden, yine kayaya oyularak yapılmış 72 basamaklı merdivenle çıkılan iki giriş bulunmaktadır. Karaman Oğulları tarihinde önemli bir yeri olan kale, Gedik Ahmet Paşa tarafından alınarak Osmanlı topraklarına katılmıştır.

C9.35) Mennan Kalesi:

Kale, Ermenek İlçesi, Görmeli Köyü sınırları içerisinde, Açıkır Dağının doğusunda, kuzeyi, güneyi ve doğusu çok dik ulaşımı çok zor olan tepe üzerinde inşa edilmiş, Karaman Oğullarının önemli kalelerinden birisidir. Tepenin batısında kesme taştan, dikdörtgen planlı, beşik tonoz örtülü, güneybatı ve kuzeybatı köşelerinde iki kulesi olan bir yapı halen ayakta.

C9.36) Hatuniye Medresesi:

Karaman Merkezinde yer alan Medrese, Osmanlı Sultanı Murat Hüdavendigar'ın kızı, Karamanoğlu Alaeddin Bey'in eşi Nefise Sultan tarafından 1382 yılında yaptırılmıştır. Mimarı Numan Bin Hoca Ahmet'tir.

C9.37) Tol Medrese:

Ermenek İlçesi, Çınarlı Mahallesindedir. Karaman Oğulları Devrinde yaptırılan ilk büyük medresedir. Karamanoğlu Hükümdarlarından Bedrettin Mahmut Bey'in oğlu Emir Musa Bey tarafından 1339 yılında yaptırılmıştır.

C9.38) Yunus Emre Türbesi:

Karaman Merkez, Kirişçi Mahallesinde, Yunus Emre Camisinin batı bitişiğindedir. Tamamı kesme taştan yapılmış olup üzeri beşik tonoz örtülüdür. Batıya bakan yekpare taş kemerli kapısı basıktır. İçerisinde; Yunus Emre, Taptuk Emre, Yunus Emre'nin oğlu İsmail ve kızına ait 4 sanduka bulunmaktadır.

C9.39) Cambazkadı Türbesi:

Karaman Merkez, Fenari Mahallesindedir. Türbe kesme taştan, kare planlı, sekizgen kasnak üzerine yuvarlak kubbelidir. İçerisinde nesih yazılı mermer bir sanduka bulunmaktadır. Türbe Karamanoğlu II. İbrahim Bey'in kadı askeri Cambaz Kadı için yapılmıştır.

C9.40) Demirgömlük Türbesi:

Karaman Merkez, Abbas Mahallesindedir. Tamamen kesme taştan, sekizgen planlı ve kubbeli olarak yapılmıştır. Giriş kapısı basık kemerli, pencereleri sivri kemerlidir. Karamanoğullarının son emirlerinden Emüddin Bey için yaptırıldığı sanılmaktadır.

C9.41) Kaya Halil Türbesi:

Karaman Merkez, Abbas Mahallesindedir. Türbe, kesme taştan, kare planlı, piramidal kubbeli olarak inşa edilmiştir. Karamanoğlu II. İbrahim Bey'in baş kadısı olan Kaya Halil adına 1409 da yaptırılan manzumenin içerisinde, Türbede Kaya Halil ve eşinin mezarları bulunmaktadır.

C9.42) İbrahim Bey Türbesi:

Karaman İli, İmaret Mahallesinde, İmaretin Camii'nin sağ duvarına bitişik olarak yapılmıştır. Kesme taştan, dört köşe kaide üzerine sekizgen tamburla yükselen, üzeri piramidal kubbe ile örtülü

bir türbedir. Zengin stelaktitli portalinde giriş beyaz mermerden basık kemerli olarak yapılmıştır. İki yanında iki sütunçe ile dekore edilmiş, bitkisel ağ motifleri kullanılmıştır. İçinde ortada Karamanoğlu II. İbrahim Bey'in, sağında oğlu Kasım Bey'in, solunda da Alaeddin Bey'in alçıdan sandukaları bulunmaktadır.

C9.43) Kızlar Türbesi:

Karaman Merkez, Şehir Mezarlığındadır. Kesme taştan, sekizgen planlı, yuvarlak kubbeli olarak inşa edilmiştir. Dış yüzey beyaz ve kırmızımtırak taşların birbirine zıvanalanması ile dekore edilmiştir. Karamanoğlu II. İbrahim Bey'in oğlu İshak Bey'in kızı için yaptırıldığı sanılmaktadır.

C9.44) Alaeddin Bey Türbesi:

Karaman Merkez, Hisar Mahallesindedir. Tamamen kesme taştan, çokgen planlı, içten kubbe, dıştan dilimli külahla örtülü olarak yapılmıştır. Kubbesinin hemen altında dış duvarı bir ayet frizi dolanır. Stelaktitli portali, yanları burma sütunçeli, basık geçme kemerli, girişin üzerinde grift bitkisel ağ ve nesih yazı ile dekore edilmiştir. Türbe 1388 yılında ölen Karamanoğlu Alaeddin Bey için yaptırılmıştır.

C9.45) Karabaş Veli Türbesi:

Karaman Merkez, Siyaser Mahallesinde, Karabaş Veli Külliyesi arkasındadır. Kesme taştan, sekizgen planlı olarak yapılmıştır. Günümüzde üst örtüsü bulunmamaktadır.

C9.46) Karaman Bey Türbesi:

Ermenek İlçesine 18 km. uzaklıktaki Balgusan Köyündedir. Türbe, cami, imaret ve medreseden oluşan külliye'nin günümüze ulaşan tek yapısıdır. Kesme taştan inşa edilen türbede mezarların bulunduğu bölüm kubbeli, önünde yer alan namazgah bölümü beşik tonoz örtülüdür. Türbe içerisinde Karaman Bey ve yakınlarına ait mezarlar bulunmaktadır.

C9.47) Atlas Han:

Ayrancı İlçesi, Höyükburun köyünün 4.km batısında, Karaman Ayrancı demiryolu ve karayolu arasında düz ovada tarihi ipekyolu üzerindedir. Han Selçuklu devrine ait olup, başka ören yerlerinden getirilen devşirme ve kesme taşlar ile inşa edilmiştir.

C9.48) Gökçeseki Örenyeri ve Kaya Mezarlıkları:

M.Ö. 7.yy'da Friglerin, 6.yy.'da Lidyalıların işgaline uğrayan şehir 6.yy. sonlarında pers egemenliği altına girmiştir. Klasik devirlerde Lykaonia bölgesi sınırları içerisinde yer alan Karaman'ın adının Laranda olduğu bilinmektedir. Roma ve Bizans dönemi kalıntıları vardır. Örenyerinde kaya mezarları vardır. Mezarların çoğunda kitabeler vardır.

C9.49) Tartanlar Evi:

Tapucak Mahallesinde aynı adla anılan sokak üzerinde yer alır. 19.yüzyıl ortalarında Sami Tartan'ın dedesi Hacı Ahmed Efendi tarafından yaptırılmıştır. İki katlı, orta sofalı plânda, düz toprak damlı olan evin avlusunda mutfak, tandır, ahır, helâ gibi servis hacimleri bulunuyordu. Eve doğu taraftaki çift kanatlı kapı ile girilir. Bu kapının söveleri devşirme malzemedir. Bu ev, Resimli Türk evleri arasında en önemli örneklerden birisidir

C9.50) Zeyve Pazarı:

Ermenek'e 26 km mesafede İkizcınar köyü ile Yaylapazarı köylerini ayıran dere üzerinde bulunmaktadır. Günümüzde çevresi mesire alanına dönüştürülmüştür. 600 yıllık tarihe sahiptir. Doğal güzelliği olan bir alandır(Sezgin ve Karaman, 2008:8-14, <http://gokaraman.gov.tr/>, 2012, Karaman Gezi Rehberi, 2012, Karaman Kültür Envanteri, 2007, Karaman İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, 2012).

Bunların dışında Gezende barajı, Ilısu şelalesi, Bıçakçı köprüsü, Aktepe kale kalıntıları, Kutbul Aktap türbesi, Köristan örenyeri, Sadrettin Ali Bey Mescidi, İsmail Hacı Zaviyesi, Süleyman Paşa Hamamı, Lal hamamı, Yeni Hamam, Seki Çeşme Hamamı, Ak Köprü, Ayrancı Köprüsü'nde kültürel ve turistik değerler arasında sayılabilir.

C10) Kültürel Değerler**Tablo-3 Karaman Kültür Varlıkları**

Askeri Yapılar	Dinsel ve Kültürel Yapılar	İdari Yapılar	Sivil Mimari	Doğal Anıtlar	Arkeolojik Sit	Kentsel Sit	Doğal Sit	Toplam
4	203	2	60	9	53	4	8	343

<http://www.karamankulturturizm.gov.tr/>, 2012.

Karaman’da dinsel, kültürel, idari , sivil yapılar, doğal anıtlar arkeolojik, kentsel ve doğal sitler olmak üzere toplam 343 değer bulunmaktadır. Bunların dışında kültürel anlamda önemli festival ve kutlamalar şunlardır:

Türk Dili Bayramı ve Yunus Emre’yi Anma Törenleri: Karamanoğulları Beylerinden Karamanoğlu Mehmet Bey 13 Mayıs 1277 yılında Türkçenin yeniden devlet dili olarak kullanılması için ferman çıkarmıştır. Ünlü mutasavvıf ve Türk düşünürü Yunus Emre’nin ailesi ve kendisinin yaşadığı ve vefat ettiği, halen mezarının da Karaman’da bulunması sebebiyle, il merkezinde 13-14 Mayıs tarihlerinde anma törenleri yapılır.

Kazım Karabekir Paşa’yı Anma Törenleri: İstiklal savaşımızın unutulmaz kahramanlarından, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk’ün silah arkadaşı Kazım Karabekir Paşa adına memleketi Karaman’ın Kazımkarabekir İlçesinde vefat yıldönümünde anma töreni yapılır. Kazımkarabekir İlçesinde 26 Ocak tarihlerinde anma törenleri yapılmıştır.

Yeşildere Yunus Emre Kültür Şenliği: Yunus Emre’nin dedesi İsmail Hacı’nın türbesi Yeşildere kasabasındadır. 29 Eylül’de Yunus Emre kültür şenliği düzenlenmiştir.

Ermenek Sılaya Hasret Şenlikleri: Ermenek İlçesinde 25- 28 Eylül tarihlerinde düzenlenmiştir.

Elma Festivali: Merkez ilçe 26 Eylül tarihinde düzenlenir.

Hıdırellez Şenlikleri: Ayrancı İlçesi 6 Mayıs tarihinde düzenlenir.

Kiraz Festivali: Başyayla İlçesi. 25 Haziran.

Bal Bayramı: Sarıveliler İlçesi. 29 Ağustos(<http://wowturkey.com>, 2012).

C11) El Sanatları

Karaman geleneksel el sanatları bakımından zengin çeşit ve potansiyele sahiptir. Bunların başlıcaları; halıcılık, kilimcilik, çul dokumacılığı, yastıkcılık, yorgancılık, iğne oyası, el ve makina nakışı, trikotaj, makrume, kumaş boyamacılığı, bakır işlemeciliği, doğramacılık ve mobilyacıdır. Karaman’ın

Taşkale halısı, Ayrancı'nın Koraş halısı, Yollarbaşı'nın halı yastıkları ünlüdür. Karaman halılarında en belirgin motif laledir(<http://www.larende.com>, 2012).

C12) Karaman Mutfağı

Konya'ya tarihi ve kültürel yakınlığı ve uzun yıllar ilçesi olması sebebiyle Karaman mutfağı zengin Konya mutfağı ile aynıdır. Konya'da olduğu gibi Karaman'da da çok sayıda etliekmek, fırın kebabı, yaprak döneri salonları mevcuttur. Karaman'ın zengin tarihi ve kültürü yanında, mutfağında farklı lezzetleri de barındırmaktadır bunlardan: batırık, arabaşı çorbası, calla, bulamaç, ilisira dolması, sulu pilav, çorba çeşitleri, kaygana, yöresel helva çeşitleri ilk akla gelenlerdir(<http://wowturkey.com>, 2012).

C13) Turistik Arz

C13.1) Konaklama İşletmeleri

Tablo-4 Turistik ve Belediye İşletme Belgeli Oteller

Turizm İşletme Belgeli Oteller

S.NO	OTEL ADI	SINIFI	ODA	YATAK	İLÇE
1	Nas otel	2 Yıldız	44	92	Merkez
2	Selçuklu Oteli	Özel Belgeli	46	94	Ermenek
3	Aygün Oteli	3 Yıldız	28	40	Merkez
4	Demosan Otel	4 Yıldız	103	215	Merkez
5	Nadir Otel	3 Yıldız	39	66	Merkez
6	Grand Mesut	5 Yıldız	62	140	Merkez
TOPLAM			322	647	

<http://www.karamankulturturizm.gov.tr>, 2012.

Belediye İşletme Belgeli Oteller

S.NO	OTEL ADI	SINIFI	ODA	YATAK	İLÇE
1	Bayrakçı Otel	1.sınıf	52	76	Merkez
2	Dilkent Otel	2.sınıf	20	28	Merkez
3	Osmanlı Prestij Otel	1.sınıf	25	50	Merkez
4	Saray Otel	1.sınıf	18	36	Merkez
5	Aydoğdu Otel	3.sınıf	30	45	Merkez
TOPLAM			145	235	

<http://www.karamankulturturizm.gov.tr>, 2012.

Karaman’da biri Ermenek ilçesi olmak üzere 6 adet turizm işletme belgeli otel vardır. Bu otellerde toplam 322 oda 647 yatak mevcuttur. Belediye belgeli ise 5 otel 145 oda ve 235 yatak mevcuttur.

C13.2) Seyahat Acentaları

Karaman turizm müdürlüğü verilerine göre Karamanda faaliyet gösteren 7 adet seyahat acentası bulunmaktadır.

C13.3) Turistik Restoranlar

Tablo-5 Belediye Belgeli Lokantalar

ADI	KAPASİTESİ
1 Afra Restaurant	250 Kisi.
2 Konak Restaurant	150 Kişi
3 Dağ Restaurant	250 Kisi.
4 Park Restaurant	100 Kişi.
5 Akdem Alabalık Tes.	100 Kişi.
6 Kale Lokantası	250 Kişi
7 Ender Lokantası.	100 Kisi.
8 Gül Lokantası	100 Kisi.
9 Birtat Lokantası	100 Kisi.
10 Otogar Lokantası.	200 Kisi.
11 Akdeniz Dostlar Lok.	100 Kisi.
12 Kumcular Lok.	30 Kisi.
13 İstasyon Et Lok	100 Kisi.
14 Karabüber Lokantası	50 Kisi.
15 Pizacı Ömer Lok.	100 Kişi.
16 Öz Urfa Sofrası	100 Kişi.
17 Hatuniye Lokantası	200 Kişi

<http://www.karamankulturturizm.gov.tr>, 2012.

Karaman'da 17 adet belediye belgeli restoran bulunmaktadır.

C13.4) Müzeler

Tarihi geçmiş M.Ö. 8000'e kadar inen Karaman İli Anadolu'yu güneye bağlayan ticari yollardan en önemli olanlardan birisinin üzerinde yer alması ve toprak yapısının tarıma elverişli olması sonucu yüzyıllardır çok çeşitli uygarlıklara yurt olmuştur. Bu uygarlıklardan kalan kültür varlıkları ile gelişen teknolojiye bağlı olarak Ülkemizin birçok bölgesinde ortadan kalkmış olan yoğun folklorik özelliklere sahip olması Karaman'da bir müze gereksinimini ortaya çıkarmıştır. İlk olarak 1961'de Turizm Derneğinde açılan müze 1962-1963 yıllarında İlçe Halk Kütüphanesinde, 1963-1967 yıllarında Helvacılar Sokağında kiralık bir binada, 1967-1968 yıllarında İbrahim Bey İmaretinde, 1968-1971 yıllarında pancar yolundaki Deveciler evinde hizmet verdikten sonra 1970 yılında yapımına başlanan bu günkü müze binasının deposuna taşınmıştır. Bu gün kullanılan müze binası 1980 yılında bitirilmiştir ve müze aynı yıl resmi olarak hizmete açılmıştır.

Tablo-6 Müze Ziyaretçi Sayıları

Yıllar	Yerli	Yabancı	Toplam
2003	4760	439	5199
2004	5992	609	6601
2005	13759	464	14223
2006	10243	243	10486
2007	9317	316	9633
2008	7465	108	7573
2009	10.456	132	10.588
2010	10834	108	10939
2011	12910	233	13143
2012	8331	657	9038

<http://www.karamankulturturizm.gov.tr>, 2012.

C13.5) Ulaştırma

Karaman'a ulaşım kara ve demir yolu şeklindedir. Terminal il merkezine 3 km, istasyon 1 km uzaklıktadır. İlde havaalanı yoktur.

C14) Turizm Talebi

Tablo-7 Yıllara Göre Gelen Turist Sayıları

Yıllar	Yerli	Yabancı	Toplam
2000	12.009	314	12.323
2001	11.979	290	12.269
2002	13.558	190	13.748
2003	25.410	656	26.066
2004	30.265	549	30.814
2005	30.929	404	31.333
2006	36.641	632	37.269
2007	44.712	694	45.406
2008	39.996	568	40.564
2009	36.660	657	37.317
2010	40.721	594	41.315
2011	44.675	1.232	45.907

<http://www.karamankulturturizm.gov.tr>, 2012.

D) Karaman'da Eko Turizm

Karaman'da en yüksek ekoturizm potansiyeli olan bölgesi Karadağ'dır. Karadağ'ın flora ve faunası, kendine özgü yapısı dikkate alınarak ekoturizm açısından potansiyeli yüksek olan faaliyetler çeşitli başlıklar altında toplanabilir. Turizmin çeşitlenmesi kapsamında bu potansiyel değerlendirilebilir. Karadağ'da Kuş ve kelebek gözlemciliği, flora(bitki) gözlemciliği, trekking ve hiking, hava sporları, foto-safari, tarım ve çiftlik(agro) turizm, kamp ve karavan turizmi geliştirilebilir.

Karadağ'da trekking yapmak ve birçok doğal güzelliği, tarihi yapıyı görebilmek mümkündür. Karadağın Kültür varlıkları(2012) çalışmasında en uygun trekking rotaları belirlenmeye çalışılmıştır. Yaban hayatı açısından da Karadağ önem taşımaktadır. Anadolu Yaban koyunları ve yıldı atları ilgili turistlerin ilgisini çekmektedir.

Karadağ yamaç paraşütü ve yelken kanat sporları içinde potansiyeli yüksek bir bölgedir. Uygun iklim ve coğrafya koşullarında bu sporlar yapılabilir. Dağın zirvesinde hazırlanan iki adet pistten

uçuş yapılabilir. 2010-2011 yıllarında Dünya Hava Sporları Federasyonunun(FAI) prestijli yamaç paraşütü yarışmaları kategorisinde yer alan 2. Uluslararası Karaman XC Türkiye yamaç paraşütü yarışması ve Üniversitelerarası yamaç paraşütü yarışması Karadağ'da düzenlenmiştir.

Karadağ agro turizm anlamında da önemli bir potansiyele sahiptir. Üçkuyu ve Madenşehri köylerinde tamamen organik olarak yapılan susuz sebze tarımı ve meyvecilik bölgenin dikkat çeken özelliklerinden biridir. Ayrıca krater çukurlarında yapılan arıcılıkta sayılabilir. Dünyada çok nadir bulunan bitki ve çiçeklerden üretilen bal da önem taşımaktadır.

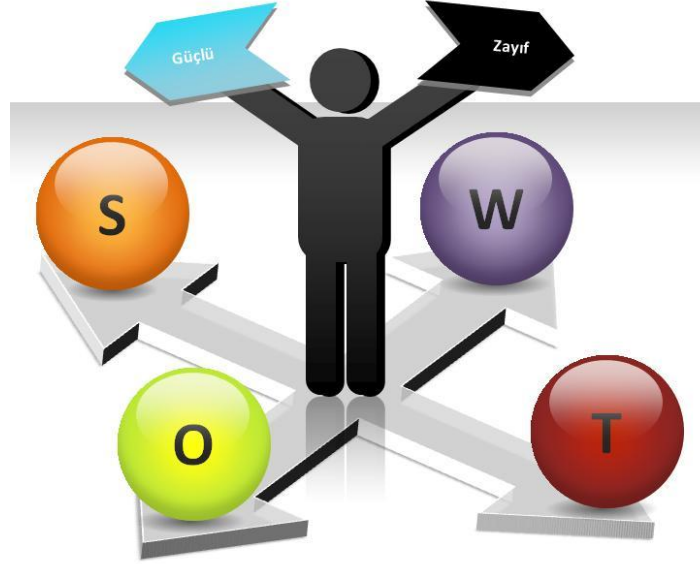
Karadağ günübirlik dinlenme, eğlenme piknik, kamp ve karavan turizmi amaçlı da kullanılan doğal alana sahiptir. Çevresinde bulunan yaylalar ve krater çukuru kamp ve karavan turizmi için uygundur(Karadağın Doğal ve Kültürel Varlıkları, 2012:250-278).

Karaman'da karasal iklim özelliği sonucu bitki örtüsünü step alanları oluşturmaktadır. İl, orman varlığı bakımından zengin değildir. Ormanlarda meşe, ahlat, yabani badem, dışbudak, akçaağaç, alıç, üvez, çam, göknar, ardıç, andız ve sedir görülür. Akdeniz ikliminin hakim olduğu alanlarda makiler yer almaktadır. Dağlar arasındaki vadi tabanlarında doğu çınarı, söğüt, ceviz ve meyve ağaçları bulunmaktadır. İl, yaban hayatı bakımından zengindir. Ala geyik, Anadolu Yaban koyunu, dağkeçisi, ayı, yabandomuzu, keklik, tavşan, tilki, bıldırcın, üveyik, bağirtlak, yabanördeği, yaz ördeği, dikkuş, yabankazı, sutavuşu, saz tavuşu, sakarmeke gibi yabanıl hayvanlar bulunmaktadır.

Göldere (Gödet) köyünde böbrek hastalıklarına, böbrek taşı düşürmeye iyi gelen şifalı su, Sarıveliler İlçesi Göktepe Kasabası mezarlığında yer altından kaynayan sıvı balık bulunmakta olup cilt hastalıklarına iyi gelmektedir. Karaman'ın güneyinde yer alan Taşeli platosu (Ermenek,Başyayla,Sarıveliler) Toros Dağları ve uzantılarıyla çevrili olup, dağlık bir bölgede bulunması sebebiyle dağcılıkla ilgilenenler için uygun bir "Dağ Turizmi" imkânına sahiptir(<http://www.karamanili.com>, 2012).

Karaman Karadağ ve merkeze bağlı yerler dışında, özellikle Ermenek ve Ayrancı ilçelerinde ekoturizm yapılan mevcut alanlar ve potansiyeli, yüksek-düşük alanlarda belirlenmiş olup, ekoturizm değer matrisinde gösterilmiştir.

E) KARAMAN EKOTURİZM SWOT ANALİZİ

Şekil-2 Swot Analizi

Güçlü Yönler

- Tarihsel ve kültürel dokusuyla Orta Anadolu'nun merkezinde olması, şehrin 4500 yaşında olması
- Önemli şahsiyetlerin şehirde yaşamış olmasıyla (Mevlana, Karaman Oğlu Mehmet Bey, Yunus Emre) inanç ve kültür turizmi potansiyeli
- Ekoturizmin altyapısı olan su, çevre, ulaşım kolaylıkları
- Kamuda turizm desteği
- Yabancı ziyaretçilere yönelik Derbe Antik yerleşmesinin varlığı
- Ekoturizm potansiyelinin yüksek olması.
- Ekoturizm çeşitliliği ve geniş alanlara yayılması
- Potansiyel Turizm merkezlerine olan yakınlık
- Güçlü su kaynakları ve önemli mağaralara sahip olması
- Merkez ve Ermenek'te ekoturizm faaliyetlerinin yoğunlaşması
- Karadağ'ın hava sporlarına ve birçok ekoturizm türüne müsait özel alanların bulunması
- Eko turizm için doğal kaynaklar ve bozulmamış doğal çevre
- Yöreye özgü endemik flora ve diğer bitki varlığı
- Yaban hayatı ve yaşam alanlarının koruma altında olması
- Yöre mutfağının zenginliği
- Yöre halkının olumlu tutumu

Zayıf Yönler

- Turistik ürün paketi oluşturmama tanıtım ve pazarlama eksikliği
- Yörenin teşviklerden ve yatırımlardan yeterince pay almaması
- Mevsimsel ve aylık talep dalgalanması
- Turistik işletme ve ekoturizm tesisi yetersizliği
- Dağ, yayla ve doğa turizmi için alt yapı eksikliği
- Ekoturizm ürünlerinin tanıtım ve pazarlama eksikliği
- Ekoturizm eğitimi ve bilincinin eksikliği
- Seyahat acentalarının özel ilgi turları organizasyonları eksikliği
- Ekoturizmle ilgili yanlış bilgilenmeler ve bilinç yetersizliği
- Gelen ziyaretçilerin azlığı
- Ekoturizm değerlerin ulusal ve uluslararası düzeyde yeterince tanıtılmayışı
- Turizm girişimcilerinin azlığı
- Havaalanının olmaması

Fırsatlar

- Alternatif turizm türleri çokluğu, farklı ekoturistik aktivitelere olanak vermesi
- Ekoturizmin giderek daha popüler olması
- Ekoturizm anlamında Ermenek gibi güçlü ilçesi olması
- Turizmle ilgili MEVKA başta olmak üzere birçok kurum tarafından yapılan projeler ve uygulamalar
- Yerel yönetimlerin ekoturizm çalışmalarına yönelik ilgisi

Tehditler

- Türkiye Turizm Stratejisinde(2023) eko turizm bölgeleri olarak, Batı ve Orta Karadeniz, Antalya, Antalya Doğusu ve Mersin, GAP bölgelerinin oluşu, Karamanın olmaması.
- Yayla ve Mesire yerlerinde kontrolsüz çevre bozulmaları
- Yaban hayatı açısından bilinçsiz ve kaçak avlanma
- Bilinçsiz tarım ve hayvancılık faaliyetleri
- Arkeolojik alanlarda yapılan tahribat
- Ekoturizm mimarisi geliştirememesi

F) KARAMAN EKOTURİZM EYLEM PLANI

2 Kasım 2012 tarihinde Karaman’da gerçekleştirilen çalıştayda katılımcıların görüşleri alınarak tematik eksen, stratejik amaçlar hazırlanmış, Bölüm G’de de detaylı anlatıldığı üzere Karamandaki katılımcılara stratejik amaçlar oylatılmıştır. Oylama sonucunda her bir tematik eksen için en fazla oy alan beşer stratejik amaç seçilmiş ve aşağıdaki tabloda belirtildiği üzere her bir stratejik amaç için katılımcılardan eylem önerileri alınarak, eylemler ortaya çıkarılmıştır.

Tablo-8 Karaman Ekoturizm Tematik Eksenler

Tematik Eksen 1:	Tematik Eksen 2:
Ekoturizm Faaliyetlerinin Tüm Yıla ve İl Geneline Yayılması	Ekoturizm Sektöründeki İstihdam ve Gelirin Artırılması

Tablo-9 Karaman Ekoturizm Stratejik Amaçlar

Tematik Eksen 1:				
Ekoturizm Faaliyetlerinin Tüm Yıla ve İl Geneline Yayılması				
STRATEJİK AMAÇLAR				
AMAÇ-1	AMAÇ-2	AMAÇ-3	AMAÇ-4	AMAÇ-5
Ekoturizm özel gelişim bölgeleri oluşturmak	Ekoturizm ürünleri geliştirmek ve pazarlamak	Ekoturizm konusunda farkındalık yaratmak	Doğal, kültürel, tarihi ve arkeolojik değer üstyapısını geliştirmek	Ekoturizm potansiyeli yüksek alanlarda altyapı eksikliğinin giderilmek
Tematik Eksen 2:				
Ekoturizm Sektöründeki İstihdam ve Gelirin Artırılması				
STRATEJİK AMAÇLAR				
AMAÇ-1	AMAÇ-2	AMAÇ-3	AMAÇ-4	AMAÇ-5
Ekoturizm işletmelerinin teşvik ve desteklerden yararlandırmak	İldeki Mevcut Ekoturizm değerlerini tanıtmak	Ekoturizm Sektörüne Nitelikli Eleman Yetiştirmek	Türkiye Ekoturizm pazarında için Cazibe Merkezi olmak	Ekoturizm Marka İmajı oluşturmak

Tablo-10 Karaman Ekoturizm Eylem Planı

Tematik Eksen 1:		STRATEJİK AMAÇLAR	EYLEMLER		Gerçekleşmes i Öngörülen Yıllar	Sorumlu Kuruluşlar	İlgili Kuruluşlar	Açıklama / Alt Eylemler
Ekoturizm Faaliyetlerinin Tüm Yıla ve İl Geneline Yayılmması	Amaç-1	Ekoturizm özel gelişim bölgeleri oluşturmak	Eylem 1	Av Turizminin Geliştirilmesi	2013-2015	Karaman Orman ve Su İşleri Müdürlüğü, Orman İşletme Müdürlüğü	Gıda,Tarım ve Hayvancılık İl Md,Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, İl Gençlik Hizmetleri Md.,DSİ, MEVKA	Televizyon programları, Av Dergileri editörleri ve avcılık ile ilgili görsel ve yazılı medya ile iletişime geçilerek avlaklar tanıtılacaktır.
								Avcıların kullanımı için avlak sahaları yakınlarında yeme-içme imkanları artırılabacaktır
								Konya, Aksaray, Mersin ve yakın komşu illerdeki avcılar ve avcı dernekleri ile irtibata geçilerek şehre davet edilecek ve avlaklar tanıtılacaktır
								Kaçak avcılığın önlenmesi ve bilinçli avlanma konusunda yöre halkı yazılı ve görsel basın ile bilgilendirilecektir.
			Eylem 2	Foto Safari Turizmin Geliştirilmesi	2013-2015	Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü	Karaman Orman ve Su İşleri Müdürlüğü, Orman İşletme Müdürlüğü, MEVKA	Karadağ,Hacıbaba,Gödet,Taşkale,Ambarları,Tartan Evi,Binbirkilise,Madenşehir,Derbe,Değle,Hartapus Anıtı,Karadağ Krater Çukuru,Karaman Kalesi,Anıt ağaçlar gibi unsurlar Konya,Nevşehir gibi komuşu illerdeki amatör ve profesyonel fotoğrafçı dernekleri yöreye davet edilerek foto safari çalışmaları yapılacaktır
								Ulusal ve Uluslar arası fotoğrafçı dernekleri ile görüşerek bölgede uluslar arası fotoğraf yarışması düzenlenecektir
	Sosyal Medya ve internet sitelerinde şehrin foto safari için ekoturizm değerleri ön plana çıkarılarak pazarlanacaktır							

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI 8. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ
KARAMAN ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

Amaç-2		Eylem 3	Mağara turizminin Geliştirilmesi	2013-2017	Karaman Orman ve Su İşleri Müdürlüğü, Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü,	İl Gençlik Hizmetleri Md., Belediyeler,ME VKA	Manazan, Gödet, İncesu, Aşarini, Bucakışlani, Hışlayak, Maraspoli gibi mağaraları turizme kazandırmak
							Turistik Mağaralarda gerekli işaretleme, levha ve aydınlatma çalışmaları yapılacaktır.
							Mağara turizmini tanıtmak amacıyla broşür, CD hazırlanacak ve internet sitesi kurulacaktır.
		Eylem 4	Bisiklet Turizminin Geliştirilmesi	2013-2016	İl Gençlik Hizmetleri Md.,	Orman İşletme Müdürlüğü, Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Belediyeler,ME VKA	Bisiklet Güzergahlarını tanıtmak amacıyla el broşürü, CD hazırlanacak ve internet sitesi kurulacaktır.
							Tur güzergâhlarının başlangıçlarına bisiklet kiralama alanları konulacaktır.
							Türkiye Bisiklet Federasyonu ile görüşülerek tur güzergahlarının resmi olması sağlanacaktır.
		Eylem 5	Dağ ve Dağ Yürüyüşü (Trekking) Turizminin Geliştirilmesi	2013-2016	İl Gençlik Hizmetleri Md.,	Orman İşletme Müdürlüğü, Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Belediyeler,ME VKA	Karadağ,Nunu Vadisi(Göksu Vadisi),Hacıbaba gibi trekking ve doğa yürüyüşü alanlarını tanıttıcı broşür,CD hazırlanacak ve internet sitesi yaptırılacaktır
							Çevre illerdeki seyahat acentaları davet edilerek yürüyüş güzergahları tanıtılacaktır.
							Karaman üniversitesi ve çevre illerdeki üniversitelerdeki trekking ve yürüyüş grupları bölgeye davet edilecektir.
	Ekoturizm ürünleri geliştirmek ve	Eylem 1	Halıcılık, Divle Peyniri, Organik yöresel ürünlerin Geliştirilmesi	2014-2016	Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü,	Belediyeler,ME VKA	Bölgeye gelen ziyaretçiler için Karaman Halısı, divle Peyniri ve organik yörel ürünleri içeren satış reyonlarının oluşturulması
Divle Peyniri, Karaman Halısı ile birlikte Her Yıl Antalya'da yapılan yöresel ürünler fuarına katılacaktır							

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI 8. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ
KARAMAN ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

		pazarlamak	Eylem 2	Pazar Araştırması Yapmak	2013-2014	Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, TÜRSAB	Karaman Orman ve Su İşleri Müdürlüğü, Belediyeler, MEVKA	Dünya'da ve Türkiye'de ekoturizm ürünleri üzerine bir Pazar araştırması yaparak girişimciler için bir kitapçık hazırlanacaktır.
	Amaç-3	Ekoturizm konusunda farkındalık yaratmak	Eylem 1	Tanıtım araçlarını hazırlamak	2013-2014	Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Valilik,	Karaman Orman ve Su İşleri Müdürlüğü, Belediyeler, MEVKA	Karaman Ekoturizm alanlarını ve ürünlerini tanıtmak için yazılı,görsel tanıtım kitapçıkları,broşür,internet sitesi en az Türkçe ve ingilizce olarak hazırlanacaktır.
			Eylem 2	Yöre halkını bilinçlendirmek	2013-2017	Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü,	Karaman Orman ve Su İşleri Müdürlüğü, Milli Eğitim Müdürlüğü,Gençlik Hizmetleri,STK, MEVKA	Yöre Halkının ekoturizm konusunda ilgisini ve bilgisini artırmaya yönelik Ekoturizm'i anlatan seminer,eğitim ve organizasyonlar yapılacaktır. Ayrıca yöre halkına daha kolay ulaşmak için tanıtım filmleri ve yerel televizyonlarda eğitici programlar hazırlanacaktır
			Eylem 3	Farkındalık gezileri yapmak	2013-2015	Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, TÜRSAB	Karaman Orman ve Su İşleri Müdürlüğü,MEVKA	Başta şirince,beypazarı,seferihisar olmak üzere daha önce ekoturizm faaliyetlerini uygulamış yerlerin kamu kurumu yöneticileri, başarılı girişimcileri ve yöre halkını tanımaya yönelik geziler yapılacak ve yerinde iyi uygulama örnekleri incelencektir.
	Amaç-4	Doğal, kültürel, tarihi ve	Eylem 1	Dinek Köyü-Üçkuyu-Karadağ arası ulaşım için yol yapmak	2013-2017	İl Özel İdaresi,	Karayolları 33.Şube,Belediyeler,OGM	Karadağ gibi önemli bir ekoturizm cazibe merkezine ulaşımı kolaylaştırmak için dinek köyü-üçkuyu-karadağ arasındaki yolların iyileştirilmesi yapılacaktır.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI 8. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ
KARAMAN ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

		arkeolojik değer üstyapısını geliştirmek	Eylem 2	Karadağ'da oberj yapmak	2013-2017	İl Özel İdare,Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü,	Karaman Orman ve Su İşleri Müdürlüğü,Orman İşletme Müdürlüğü,MEVKA	Karadağ bölgesinde özellikle ekoturizm turistlerinin konaklama imkanlarını geliştirmek için oberj yapılacaktır.
			Eylem 3	Taşkale ve eski evlerin restore edilmesi ve ev pansiyonculuğuna başlanması	2013-2017	Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü,Belediyeler,	MEVKA	Taşkale'deki eski evlerin orjinaline uygun restore edilmesi ve Beypazı gibi, Kastamonu gibi ev pansiyonculuğu konusunda yöre halkı teşvik edilecektir.
	Amaç-5	Ekoturizm potansiyeli yüksek alanlarda altyapı eksikliğinin giderilmek	Eylem 1	Ekoturizm Envanterini oluşturmak	2013-2014	Karaman Orman ve Su İşleri Müdürlüğü, Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, İl Gençlik Hizmetleri	Orman İşletme Müdürlüğü,MEVKA,Belediyeler	Karamandaki tüm ekoturizm değerlerini içerecek bir envanter çalışması yaparak, ileride yapılacak mezo ve mikro düzeydeki planlama çalışmaları için güvenilir veriler elde edilecektir.
			Eylem 2	Karadağ için içme suyu kaynakları oluşturmak	2013-2017	İl Özel İdaresi,	DSİ,Belediyeler, MEVKA	Karadağ'daki ekoturizm faaliyetleri için gelen turistlerin imkanlarını iyileştirmek, kalış sürelerini artırmak amacıyla belli bölgelerde içme suyu kaynakları oluşturulacaktır.

			Eylem 3	Karadağ için kanalizasyon ve atık yönetimi sistemini kurmak	2013-2017	İl Özel İdaresi,Belediye, Çevre ve Şehircilik İl Md	Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü,Orman İşletme Md.,MEVKA	Karadağ'da sürdürebilir bir ekoturizm faaliyeti gerçekleştirmek, gelen turistlerin yaşam alanlarını iyileştirmek için alt yapı olarak en başta kanalizasyon sisteminin oluşturulması ve katı atık sisteminin kurularak doğal hayat ve eko sistemin korunması sağlanacaktır.
Tematik Eksen 2:		STRATEJİK AMAÇLAR	EYLEMLER		Gerçekleşmesi Öngörülen Yıllar	Sorumlu Kuruluşlar		Açıklama / Alt Eylemler
Ekoturizm Sektöründeki İstihdam ve Gelirin Artırılması	Amaç-1	Ekoturizm işletmelerinin teşvik ve desteklerden yararlandırmak	Eylem 1	Ekoturizm yatırım rehberi hazırlamak	2013-2015	Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Ticaret ve Sanayi Odası	TÜRSAB,MEVKA	Bölgenin ekoturizm cazibe merkezi olabilmesi için yatırımcı ve girişimcilere öncülük edecek, başta MEVKA ve TKDK gibi kurumlardan destek alma yöntemleri ve yatırımın daha doğru gerçekleşmesi için yatırımcılar için bir rehber hazırlanacaktır.
			Eylem 2	Ekoturizm yatırım bilgi merkezleri kurmak	2013-2014	Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Karaman Orman ve Su İşleri Müdürlüğü	TÜRSAB,Belediye,İl Gençlik Hizmetleri Md.,MEVKA	Yatırımcı ve girimciler ile yöre halkının ekoturizm konusunda daha fazla bilgi alması ve gelir modellerini öğrenmesi, destek ve teşviklerden yararlanması için Karaman Orman ve Su İşleri Müdürlüğü ve Kültür ve Turizm il Müdürlüğü bünyesinde bir temas noktası olarak "Ekoturizm Yatırımcı Bilgi Merkezleri" nin kurulacaktır.
	Amaç-2	İldeki Mevcut Ekoturizm değerlerini tanıtmak	Eylem 1	Ziyaretçi Memnuniyeti belirlemek	2013-2016	Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü	Karaman Orman ve Su İşleri Müdürlüğü,MEVKA	Ziyaretçi memnuniyetinin belirlenmesi amacıyla her yıl düzenli olarak, bilimsel metotlar kullanılarak anket çalışmaları yapılacak ve sonuçları yayınlanacaktır

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI 8. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ
KARAMAN ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

Amaç-3		Eylem 2	Pazar araştırması yapmak	2013-2014	Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, TÜRSAB	Karaman Orman ve Su İşleri Müdürlüğü, Belediyeler, MEVKA	Pazarlanabilecek ekoturizm değerlerinin tespiti için Amerika,Avrupa ve Japonya'daki iyi uygulama örnekleri araştırılarak, pazardaki oluşan ve oluşabilecek talepleri öngörerek ihtiyaç-fayda analizini içeren bir Pazar araştırması yapılacaktır.
		Eylem 3	Tanıtım faaliyetleri yapmak	2013-2017	Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, TÜRSAB	Belediye,MEVKA	Karaman'daki ekoturizm değerlerini tanıtmak amacıyla il genelinde ve ülke genelindeki fuar,toplantı ve organizasyonlara katılmak, ilin tanıtımı için MEVKA Yatırım Destek ofisi ile işbirliği yaparak potansiyel acentalara ulaşmak ve ekoturizm değerlerimizi tanıtım araçları gönderilecektir.
		Eylem 4	Ekoturizm Sempozyumu Yapmak	2013-2017	Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi ,Milli Eğitim	Karaman Orman ve Su İşleri Müdürlüğü, Belediye,TÜRSAB,MEVKA	Ulusal düzeyde yapılan “Kırsal Turizm Sempozyumu”nu uluslar arası düzeye taşıyacaktır.
	Ekoturizm Sektörüne Nitelikli Eleman Yetiştirmek	Eylem 1	Turizm İşletmeciliği Ve Otelcilik Yüksek Okulu açılması için girişimler yapmak	2013-2015	Milli Eğitim,Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü,MEVKA	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi 4 yıllık Turizm İşletmeciliği Ve Otelcilik Yüksek Okulu açılması için gerekli girişimler yapılacaktır.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI 8. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ
KARAMAN ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

			Eylem 2	İşletmelerde Eğitimli Personel çalıştırılmasını sağlamak	2013-2017	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	TÜRSAB, MEVKA	İşletmelere turizm alanında eğitimli personel çalıştırmanın önemi anlatacak farkındalık seminerlerini il merkezi ve ilçe merkezlerinde yapılacaktır.
			Eylem 3	Rehberlik hizmeti yapmak	2013-2017	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Milli Eğitim Md	Karaman Orman ve Su İşleri Müdürlüğü, Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, MEVKA	Öğrencilere yönelik kariyerlerini planlamak amacıyla, ekoturizmin il için önemi vurgulanacak ve kalifeye olarak çalışılacak iş sahalarını tanıttak lise ve üniversite öğrencilerine yönelik seminerler organize edilecektir.
	Amaç-4	Türkiye Ekoturizm Pazarında Cazibe Merkezi olmak	Eylem 1	Ekopark oluşturmak	2013-2016	İl Özel İdaresi, Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü,	Karaman Orman ve Su İşleri Müdürlüğü, Orman İşletme Md., Belediyeler, MEVKA	Türkiye'de sayısı çok az olan Dünya'da birçok yerde faaliyet gösteren bir ekoparkı Karadağ'da oluşturmak. Bu ekoparkta ücretli ve ücretsiz aktiviteler planlayarak tüm yıla yaymak, böylelikle ekoturistler ile yöre halkının ilgisini artırılacaktır.
			Eylem 2	Karadağ civarına motocross güzergahı oluşturmak	2013-2016	Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, İl Gençlik Hizmet Md.	İl Özel İdaresi, Karaman Orman ve Su İşleri Müdürlüğü, Orman İşletme	Türkiye Motor sporları federasyonu ile görüşülerek, uluslararası etkinlikler yapılabilecek bir motocross pisti yapılacaktır.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI 8. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ
KARAMAN ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

Amaç-5						Belediyeler,	Md.MEVKA	
		Ekoturizm Marka İmajı oluşturmak	Eylem 1	Karaman ekoturizm logosunu oluşturmak	2013-2014	Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü,	Karaman Orman ve Su İşleri Müdürlüğü, Belediyeler, Milli Eğitim, Belediyeler, MEVKA	Karamanın ekoturizm imajının oluşturulması için herkesin kullanımına açık olacak bir "ekoturizm logosu" hazırlanacaktır.
			Eylem 2	İşletmelerin çevreye duyarlı hale getirmek	2013-2017	Çevre ve Şehircilik Md., Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Belediyeler	Karaman Orman ve Su İşleri Müdürlüğü, MEVKA	Karamanın ekoturizm imajını artıracak, ekoturizm sahası içindeki ve dışındaki işletmelerin çevreye duyarlı hale getirilmesi için öncelikle çevre eğitimleri yapılacaktır daha sonra Karadağ pilot bölgesinde örnek uygulamalar yapılacaktır.

G) DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Çalışmanın amacına uygun olarak, hedefine ve beklenen sonuçlarına ulaşabilmek için; “**RRA tabanlı katılımlı yöntem**” sayesinde ofis çalışmaları, odak grup çalışmaları, paydaş anketi, haritalandırma yapılmıştır. Yapılan çalışmalar genel olarak özetlenirse;

- Karaman’la ilgili dergi, doküman, kitap, internet sitelerinin taranması
- Envanter bilgilerinin gözden geçirilmesi ve düzenlenmesi
- Karaman ekoturizm değerlerinin tespiti
- Ekoturizm değer matrisinin yapılması
- İlgili kurum ve kişilerin ziyareti
- CBS haritalarının hazırlanması
- Bilgilendirme toplantısı ve workshop.

Bu çerçevede yapılan çalışmalar ve elde edilen sonuçlar aşağıda özetlenmiştir.

RRA(Rapid Rural Appraisal), Hızlı Kırsal Değerlendirme Yöntemine baz alınarak yapılan projede; Karaman’da ilgili kişi ve kuruluşlarla yapılan görüşmelerde standart bilgi toplama teknikleri dışında da teknikler kullanılmıştır. RRA yöntemine göre yapılanlar;

- Adım 1: Katılımcıları Belirlemek
- Adım 2: Araştırmanın Katılımcı Beklentilerini Belirlemek
- Adım 3: Bilgi Gereksinimleri Değerlendirmek
- Adım 4: Araştırma Araçlarını Seçmek
- Adım 5: Alan Araştırması Tasarlamak
- Adım 6: Toplanan Bilgi Değerlendirmek ve haritalandırmaktır.

Ofis çalışmalarında; Eylem planına uygun ekoturizmle ilgili literatür taraması, turizm istatistikleri, rapor formatı, turizm veri altlığı gibi konularda çalışmalar yapılmıştır.

Odak grup çalışmalarında; Karaman’da ekoturizme etki edebilecek turizm aktörlerinin görüşleri, ekoturizm değer matrisi ve eylem planı için katılımcıların görüşlerine başvurulmuştur. Odak grup toplantısına katılanlar şunlardır:

Tablo-11 Karaman Ekoturizm Odak Grup Çalışması Katılımcıları

No	Adı Soyadı	Kurum/Kuruluş
1	Nazmi Kaplan	Karaman Orman ve Su İşleri Karaman Şube Müdürü
2	Osman Fatih Yalçın	Mevlana Kalkınma Ajansı
3	İsmail Çelik	Karaman Orman İşletmesi Müdürü
4	Mustafa Tanyer	Mevlana Kalkınma Ajansı
5	İbrahim Sayalan	Karaman Gıda,Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü
6	Ali Horzum	Karaman Gıda,Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü
7	Muzaffer Çekecioglu	Karaman İl Özel İdaresi
8	Etem Polat	Karaman Belediyesi
9	Ahmet Kürşat Tan	Karaman Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi
10	Abdurrahim Dinçer	TDF Karaman İl Temsilcisi
11	Özgür Koçak	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
12	Tahsin Bor	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
13	Mümtaz Yaşar İcat	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
14	Süleyman Baycan	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
15	Doç.Dr. Mete Sezgin	Selçuk Üniversitesi
16	Yrd.Doç.Dr. Abdurrahman Dinç	Necmettin Erbakan Üniversitesi
17	Öğr.Gör.Osman Ünüvar	Selçuk Üniversitesi
18	Murat Gümüş	EUROPA Danışmanlık

Eylem planının hazırlanması aşamasında; katılımcılar iki tematik eksen ve bu eksenlere uygun stratejik amaçlar belirlemişlerdir. Önerilen stratejik amaçlar oylaması sonucu aşağıdaki tablolarda görülmektedir. Yapılan oylama sonucuna göre her iki eksen de beşer adet stratejik amaç belirlenmiştir. Daha sonra tek tek bu amaçlara uygun eylemler belirlenmiş olup eylem planı yapısı oluşturulmuştur.

Tablo-12 Eylem Planı Tematik Eksenleri ve Stratejik Amaçlar Sıralaması

Tematik Eksen 1:		ÖNERİLEN STRATEJİK AMAÇLAR	Oy Sayısı	Sıra
Ekoturizm Faaliyetlerinin Tüm Yıla ve İl Geneline Yayılması	Amaç-9	Ekoturizm özel gelişim bölgeleri oluşturmak	12	1
	Amaç-7	Ekoturizm ürünleri geliştirmek ve pazarlamak	11	2
	Amaç-1	Ekoturizm konusunda farkındalık yaratmak	10	3
	Amaç-4	Doğal, kültürel, tarihi ve arkeolojik değer üstyapısını geliştirmek	10	4
	Amaç-5	Ekoturizm potansiyeli yüksek alanlarda altyapı eksikliğinin giderilmesi	10	5
	Amaç-3	Kurum kapasitelerinin güçlendirilmesi	6	6
	Amaç-6	Bürokratik engellerin kaldırılması	5	7
	Amaç-2	Mevcut/Yeni Tesisleri Ekoturizm'e göre konumlandırmak	3	8
	Amaç-8	Türkiye ekoturizm pazarında için cazibe merkezi olmak	3	9
	Amaç-10	Envanter eksikliği	2	10
	Amaç-11	Kurumlar Arası işbirliği	1	11

Tematik Eksen 2:		ÖNERİLEN STRATEJİK AMAÇLAR	Oy Sayısı	Sıra
Ekoturizm Sektöründeki İstihdam ve Gelirin Artırılması	Amaç-2	Ekoturizm işletmelerinin teşvik ve desteklerden yararlandırmak	12	1
	Amaç-4	İldeki Mevcut Ekoturizm değerlerini tanıtmak	12	2
	Amaç-6	Ekoturizm Sektörüne Nitelikli Eleman Yetiştirmek	11	3
	Amaç-1	Türkiye Ekoturizm pazarında için Cazibe Merkezi olmak	10	4
	Amaç-7	Ekoturizm Marka İmajı oluşturmak	9	5
	Amaç-8	Ekoturizm Özel Gelişim Bölgeleri oluşturmak	7	6
	Amaç-3	Ekoturizm Firmalarını belgelendirmek	5	7
	Amaç-5	Niş Ekoturizm Ürünlerini Pazarlamak	4	8
	Amaç-9	Turizm acenteleri ve kuruluşlar arası işbirliği	1	9
	Amaç-10	Yöresel kaynakların harekete geçirilmesi	1	10
	Amaç-11	Envanter eksikliği	1	11

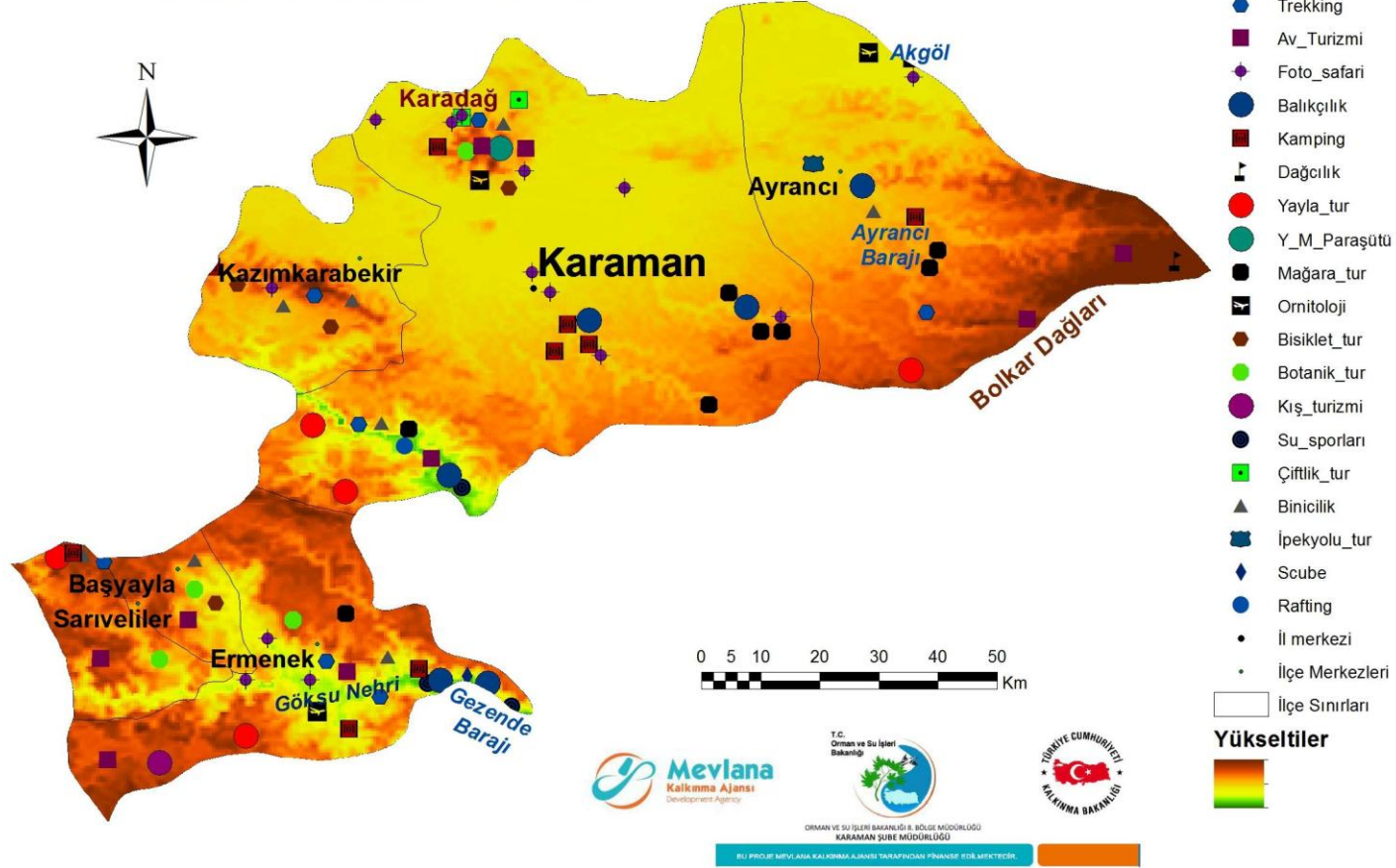
CBS haritasının hazırlanması; Projede harita çiziminde Coğrafi Bilgi Sistemlerinden (CBS) yararlanılmış olup ArcGIS 10,0 programı kullanılmıştır. Programda önce haritası çizilecek olan Karaman ili layerları (katmanları) belirlenmiştir. Coğrafi koordinat sistemine göre bu illerin ve bunlara bağlı ilçelerin idari sınırları belirlenmiştir. Bu alanın yükselti değerlerine bağlı olarak renklendirme yöntemine göre bir topografya haritası oluşturulmuştur. Daha sonra ise bu anahtar harita içerisine diğer katmanlar (il, ilçe ve köy merkezleri, bölgeden geçen akarsular, kara ve tren yolları, bölgedeki göller ve barajlar vb) yerleştirilmiştir. Son safhada ise çalışma alanında “Ekoturizm Değer Matrisi”ne göre belirlenmiş ekoturizm çeşitleri (av, rafting, binicilik, bisiklet, fotosafari, trekking, ornitoloji, balıkçılık, yamaç paraşütü vb) katmanları oluşturulmuş ve bu oluşturulan katmanlara bağlı olarak hangi alanlarda bunlar yapılıyor ise yerleri tespit edilerek harita üzerinde sembollerle işaretlenmiştir. Harita elamanları denilen lejant oluşturulmuş, yön oku ve ölçek konularak harita tamamlanmıştır.

KARAMAN EKOTURİZM DEĞER MATRİSİ

Ekoturizm Türleri		Karadeniz	Ayranı	Bağçayla	Ermenek	Kazıncakbelen	Samsun
1. Rafting	Rafting yapılan yerlerdir, akıp giden suları ile denizlere kadar uzanır.	Bucakçayla					
2. Ar Turizmi	Ar turizmi antik çağlardan itibaren yapılmıştır. Ar turizmi antik çağlardan itibaren yapılmıştır.	Karadağ, Çankaya, Nuru Vadisi (Gökku Vadisi)	Rağdaylı, Üçpınarlar	Bağçayla ve Milyet	Çamca, Ermenek Havzası		Dumluğözü
3. Beşiklik-erdi doğa yürüyüşü	Ar turizmi antik çağlardan itibaren yapılmıştır. Ar turizmi antik çağlardan itibaren yapılmıştır.	Karadağ, Nuru Vadisi (Gökku Vadisi)	Beşiklik Yaylası	Bağçayla	Tekir Çayı	Kazıncakbelen/Hacı Baba	Bergin Yaylası
4. Balık turizmi	Balık turizmi denizlerin suyuyla yapılmıştır. Balık turizmi denizlerin suyuyla yapılmıştır.	Karadağ		Bağçayla		Kazıncakbelen/Kızılkaya Dağı	
5. Botanik turizmi	Botanik turizmi bitki türleri ile yapılır. Botanik turizmi bitki türleri ile yapılır.	Karadağ	Ziyaret Dağı	Çankaya	Ermenek		Samsun-Karadeniz
6. Çiftlik turizmi	Çiftlik turizmi çiftlik türleri ile yapılır. Çiftlik turizmi çiftlik türleri ile yapılır.	Uzunyayla ve Madenler Çiftliği					
7. Dağ ve Doğa yürüyüşü (Trekking)	Dağ ve Doğa yürüyüşü dağ türleri ile yapılır. Dağ ve Doğa yürüyüşü dağ türleri ile yapılır.	Karadağ, Nuru Vadisi (Gökku Vadisi)	Kiraz dağı, Beşiklik ve Ayranı barajı	Bergin Kütüphanesi	Ermenek-Tekir Çayı Vadisi	Hacı Baba	Bergin Dumluğözü
8. Dağ turizmi	Dağ turizmi dağ türleri ile yapılır. Dağ turizmi dağ türleri ile yapılır.		Balkan-Toroslarda				
9. Foto turizmi	Foto turizmi foto türleri ile yapılır. Foto turizmi foto türleri ile yapılır.	Karadağ, Hacı Baba, Göder, Taşköy, Ambarlar, Tartan Ev, Birkirli, Madenler, Düzce, Dağlar, Harapalar, Arda, Karadağ, Kızlar Çukuru, Karadeniz, Karadağ, Arda	Alağut Gölü		Ermenek Vadisi, Ermenek Çukuru, Zeynep Pazarı ve Su dağılımı	Hacı Baba	
10. Kamp turizmi, yemekte yerleri	Kamp turizmi yemekte yerleri ile yapılır. Kamp turizmi yemekte yerleri ile yapılır.	Karadağ, Gökku, Göder, Çankaya, Beşiklik, Göder	Beşiklik		Ermenek, Zeynep		Bergin Yaylası
11. Kış Turizmi ve Kayak	Kış turizmi kış türleri ile yapılır. Kış turizmi kış türleri ile yapılır.				Ermenek		
12. Rauna ve Kış gölçenliği (Ornithology) turizmi	Rauna ve Kış gölçenliği (Ornithology) turizmi kış türleri ile yapılır. Rauna ve Kış gölçenliği (Ornithology) turizmi kış türleri ile yapılır.	Karadağ, Gökku	Alağut (Eski Sadekleri)		Ermenek Vadisi		
13. Mağara turizmi	Mağara turizmi mağara türleri ile yapılır. Mağara turizmi mağara türleri ile yapılır.	Maraslı, Göder, İncesu, Ağırtın, Bucakçayla	Hırsyay, Düzce		Maraslı		
14. Scuba (su altı dalış)	Scuba (su altı dalış) su altı türleri ile yapılır. Scuba (su altı dalış) su altı türleri ile yapılır.				Ermenek Geçeninde Barajı Gölü		
15. Sportif otla balıkçılık	Sportif otla balıkçılık su altı türleri ile yapılır. Sportif otla balıkçılık su altı türleri ile yapılır.	Burnaz Barajı gölü, Göder Barajı, Gökku	Ayranı Barajı gölü		Ermenek Geçeninde Barajı gölü		
16. Yamaç paraşütü ve Motorlu paraşüt (B&B)	Yamaç paraşütü ve Motorlu paraşüt (B&B) paraşüt türleri ile yapılır. Yamaç paraşütü ve Motorlu paraşüt (B&B) paraşüt türleri ile yapılır.	Karadağ					
17. Yaya turizmi	Yaya turizmi yaya türleri ile yapılır. Yaya turizmi yaya türleri ile yapılır.	Beşiklik, Alağut	Balkan-Toroslarda				Bergin Yaylası
18. İpekçilik turizmi	İpekçilik turizmi ipek türleri ile yapılır. İpekçilik turizmi ipek türleri ile yapılır.		Alağut				
19. Su Sporları	Su sporları su altı türleri ile yapılır. Su sporları su altı türleri ile yapılır.	Gökku Nehri			Ermenek Geçeninde Barajı Gölü		

Mevcut Ekoturizm Alanları
Ekoturizm Potansiyeli Yüksek Olan Alanlar
Ekoturizm Potansiyeli Düşük Olan Alanlar

KARAMAN İLİ EKOTURİZM HARİTASI

Yarı Yapılandırılmış Paydaş Anketi sonuçlarına göre; forma verilen cevaplara göre sıklık dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir. Bu tablonun yanı sıra dağılım SPSS 16.00 programında istatistiksel olarak incelenmiştir. Bu dağılımlar incelendiğinde; Karaman turizm paydaşları; kirli/ atık su yönetimi, spor olanakları, yapıların durumu, yollardaki trafik durumu, katı atık yönetimi, konaklama imkânlarını kötü-orta olarak; doğal çevre, tür çeşitliliği, bitki formları, sağlık koşulları, iklim, arkeolojik alanlar, yerel kültür, yeme-içme durumu, festival, şenlikler, temiz su kaynakları, tutarlı politik /sosyal durum, can güvenliği, yerel halkın tutumunu orta-iyi olarak ve hava kalitesi iyi-çok iyi değerlendirilmektedir. Cronbach Alfa(Alpha) ile yapılan anket iç tutarlılığı testi sonuçları da aşağıdaki tabloda görülmektedir. Cronbach Alfa katsayısı 0,5'den büyük olduğunda ölçeğin güvenilir olduğu kabul edilmektedir. Tabloda görülen Cronbach Alfa değerleri 0,82'dir.

Cronbach Alpha Test Sonucu

Method 1 (space saver) will be used for this analysis	
RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)	
Reliability Coefficients	
N of Cases = 18,0	N of Items = 19
Alpha = ,8207	

Tablo-13 Yarı Yapılandırılmış Paydaş Anketi Değerlendirmesi

	Frekans	Minimum	Maximum	Ortalama	Standart	Değerlendirme
Doğal çevre	18	3,00	5,00	3,9444	,6391	Orta-iyi
Tür Çeşitliliği, Bitki	18	3,00	5,00	3,8333	,7859	Orta-iyi
Hava Kalitesi	18	3,00	5,00	4,1111	,6764	İyi-Çok iyi
Sağlık Koşulları	18	3,00	5,00	3,4444	,7048	Orta-iyi
İklim	18	3,00	5,00	3,9444	,6391	Orta-iyi
Arkeolojik Alanlar	18	2,00	5,00	3,3333	,8402	Orta-iyi
Yerel Kültür	18	3,00	5,00	3,5000	,6183	Orta-iyi
Yeme-içme Durumu	18	2,00	5,00	3,1667	,0981	Orta-iyi
Spor Olanakları	18	2,00	3,00	2,5556	,5113	Kötü-Orta
Festival, Şenlikler	18	2,00	4,00	3,0556	,6391	Orta-iyi
Yapıların Durumu	18	2,00	3,00	2,5556	,5113	Kötü-Orta
Yollardaki Trafik	18	2,00	5,00	2,8889	,9634	Kötü-Orta
Katı Atık Yönetimi	18	2,00	4,00	2,8889	,9003	Kötü-Orta
Konaklama İmkânları	18	2,00	4,00	2,9444	,6391	Kötü-Orta
Temiz Su Kaynakları	18	2,00	5,00	3,7222	,8264	Orta-iyi
Kirli/ Atık Su Yönetimi	18	2,00	4,00	2,8333	,7859	Kötü-Orta
Tutarlı politik /sosyal	18	2,00	5,00	3,5000	,9235	Orta-iyi
Can güvenliği	18	3,00	5,00	3,7778	,6264	Orta-iyi
Yerel halkın tutumu	18	3,00	5,00	3,4444	,6157	Orta-iyi

Doğal çevre

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	orta	4	22,2	22,2	22,2
	<u>iyi</u>	<u>11</u>	61,1	61,1	83,3
	çok iyi	3	16,7	16,7	100,0
	Total	18	100,0	100,0	

Tür Çeşitliliği, Bitki Formları

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	<u>orta</u>	<u>7</u>	38,9	38,9	38,9
	<u>iyi</u>	<u>7</u>	38,9	38,9	77,8
	çok iyi	4	22,2	22,2	100,0
	Total	18	100,0	100,0	

Hava Kalitesi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	orta	3	16,7	16,7	16,7
	<u>iyi</u>	<u>10</u>	55,6	55,6	72,2
	çok iyi	5	27,8	27,8	100,0
	Total	18	100,0	100,0	

Sağlık Koşulları

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	<u>orta</u>	<u>12</u>	66,7	66,7	66,7
	iyi	4	22,2	22,2	88,9
	çok iyi	2	11,1	11,1	100,0
	Total	18	100,0	100,0	

İklim

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	orta	4	22,2	22,2	22,2
	<u>iyi</u>	<u>11</u>	61,1	61,1	83,3
	çok iyi	3	16,7	16,7	100,0
	Total	18	100,0	100,0	

Arkeolojik Alanlar

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	kötü	2	11,1	11,1	11,1
	<u>orta</u>	<u>10</u>	55,6	55,6	66,7
	iyi	4	22,2	22,2	88,9
	çok iyi	2	11,1	11,1	100,0
	Total	18	100,0	100,0	

Yerel Kültür

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	<u>orta</u>	<u>10</u>	55,6	55,6	55,6
	iyi	7	38,9	38,9	94,4
	çok iyi	1	5,6	5,6	100,0
	Total	18	100,0	100,0	

Yeme-içme Durumu

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	<u>kötü</u>	<u>6</u>	33,3	33,3	33,3
	<u>orta</u>	<u>6</u>	33,3	33,3	66,7
	iyi	3	16,7	16,7	83,3
	çok iyi	3	16,7	16,7	100,0
	Total	18	100,0	100,0	

Spor Olanakları

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	kötü	8	44,4	44,4	44,4
	<u>orta</u>	<u>10</u>	55,6	55,6	100,0
	Total	18	100,0	100,0	

Festival, Şenlikler

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	kötü	3	16,7	16,7	16,7
	<u>orta</u>	<u>11</u>	61,1	61,1	77,8
	iyi	4	22,2	22,2	100,0
	Total	18	100,0	100,0	

Yapıların Durumu

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	kötü	8	44,4	44,4	44,4
	<u>orta</u>	<u>10</u>	55,6	55,6	100,0
	Total	18	100,0	100,0	

Yollardaki Trafik Durumu

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	<u>kötü</u>	<u>8</u>	44,4	44,4	44,4
	orta	5	27,8	27,8	72,2
	iyi	4	22,2	22,2	94,4
	çok iyi	1	5,6	5,6	100,0
	Total	18	100,0	100,0	

Katı Atık Yönetimi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	<u>kötü</u>	<u>8</u>	44,4	44,4	44,4
	orta	4	22,2	22,2	66,7
	iyi	6	33,3	33,3	100,0
	Total	18	100,0	100,0	

Konaklama İmkânları

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	kötü	4	22,2	22,2	22,2
	<u>orta</u>	<u>11</u>	61,1	61,1	83,3
	iyi	3	16,7	16,7	100,0
	Total	18	100,0	100,0	

Temiz Su Kaynakları

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	kötü	1	5,6	5,6	5,6
	orta	6	33,3	33,3	38,9
	<u>iyi</u>	<u>8</u>	44,4	44,4	83,3
	çok iyi	3	16,7	16,7	100,0
	Total	18	100,0	100,0	

Kirli/ Atık Su Yönetimi

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	<u>kötü</u>	<u>7</u>	38,9	38,9	38,9
	<u>orta</u>	<u>7</u>	38,9	38,9	77,8
	iyi	4	22,2	22,2	100,0
	Total	18	100,0	100,0	

Tutarlı politik /sosyal durum

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	kötü	3	16,7	16,7	16,7
	orta	5	27,8	27,8	44,4
	<u>iyi</u>	<u>8</u>	44,4	44,4	88,9
	çok iyi	2	11,1	11,1	100,0
	Total	18	100,0	100,0	

Can güvenliği

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	<u>Orta</u>	<u>8</u>	44,4	44,4	44,4
	İyi	6	33,3	33,3	77,8
	çok iyi	4	22,2	22,2	100,0
	Total	18	100,0	100,0	

Yerel halkın tutumu

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	<u>orta</u>	<u>11</u>	61,1	61,1	61,1
	iyi	6	33,3	33,3	94,4
	çok iyi	1	5,6	5,6	100,0
	Total	18	100,0	100,0	

Yarı yapılandırılmış paydaş anketi sonuçlarında, genel bir değerlendirme yapılmış 19 adet temel Ekoturizm kriterleri, Karaman ili ekoturizm alanları açısından değerlendirilmiştir. Bu kriterlerin detaylı incelendiğinde; doğal özellikler iyi bulunmuş, çekicilik, politik ve sosyal koşullar orta, ulaşılabilirlik ve alt yapı da sorunlar saptanmıştır. Ulaşılabilirlik ve alt yapı ile ilgili sorunlar stratejik amaç ve eylemler olarak eylem planında yer almıştır. Ekoturizm paydaşları Karaman ili ekoturizm alanlarını mevcut hali ile değil belirli düzenlemelerden sonra ziyaretçilerin kullanımına sunumunda hemfikirlerdir.

Karaman inanç ve kültür turizmi yanı sıra ekoturizm açısından da önemli bir potansiyele sahiptir. Bu potansiyelin değerlendirilmesi ve pazarlanması şüphesiz ilin ekonomisi açısından önemlidir. Yapılan eylem planı tüm ekoturizm paydaşların aktif olarak katıldığı bir plan olmuştur. Eylem planı tüm turizm değerlerine odaklanmak yerine, iki tematik alan üzerinde katılımcılar ile kurgulanmıştır. Eylem planı, ayrıca Orman ve Su İşleri 8.Bölge Müdürlüğü Karaman şube müdürlüğü tarafından ilgili tüm paydaşlarla paylaşılacaktır. Eylem planı turizm paydaşların sorumluluklarını içeren eylemler ile sona ermiştir. Ekoturizm eylem planı yalnızca Orman ve Su İşleri 8.Bölge Müdürlüğü'nün uygulama alanı içerisinde değildir. Katılımcılar eylem planının gerçekleştirilmesi sürecinde de iletişim ve koordinasyon rolü oynamasının eş düzeyde önemli olduğuna inanmaktadırlar. Bu bağlamda planın kağıt üzerinde kalmaması ve ilgili kuruluşların ve kişilerin girişim ve yatırımda bulunması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- AKPINAR, Elif, BULUT, Yahya; “Ülkemizde Alternatif Turizm Bir Dalı Olan Ekoturizmi Çeşitlerinin Bölgelere Göre Dağılımı Ve Uygulama Alanları”, **III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi**, 20-22 Mayıs 2010, Cilt: IV, Sayfa: 1575-1594.
- ALKAN, Mustafa, KOÇAK, Özgür (Editörler), **Karadağın Doğal ve Kültürel Varlıkları**, Orman ve Su İşleri 8.Bölge Müdürlüğü, Karaman Şube Müdürlüğü, 2012.
- ALTANLAR, Aslı, AKINCI Kesim, Güniz; “Akçakoca İlçesinin Ekoturizm Olanaklarının Değerlendirilmesi”, **Ormancılık Dergisi**.
- ASLAN, Yunus; “Erdek ve Çevresinin Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi”, **Sosyal Bilimler Dergisi**, ss:39-53.
- CENGİZ Tülay, ÇELEM, Hayran; “Hızlı Kırsal Değerlendirme Yöntemi:Alpagut Köyü Örneği (Seben, Bolu)”, **Kafkas Üniversitesi, Artvin Orman Fakültesi Dergisi**, 6 (1-2), 2005, ss:161-170
- DİNÇER ŞEN, Saadet; “Turizmin Çevresel Etkileri Ve Bir Çözüm Olarak Ekoturizm”, Mersin Üniversitesi, **SBE Yüksek Lisans Tezi**, Mersin, 2010.
- ERALP, Ziya; **Genel Turizm**, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara, 1983.
- GÜLBAHAR, Onur; “1990’lardan Günümüze Türkiye’deki Kitle Turizminin Gelişimi Ve Alternatif Yönelimler”, **Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF Dergisi**, Y.2009, c:14, s:1 ss:151-177.
- <http://gokaraman.gov.tr>, erişim tarihi, 15.10.2012.
- <http://web.ormansu.gov.tr>, erişim tarihi, 15.10.2012.
- <http://wowturkey.com>, erişim tarihi, 15.10.2012.
- <http://wowturkey.com/forum>, erişim tarihi, 15.10.2012.
- <http://www.karamanili.com>, erişim tarihi, 15.10.2012.
- <http://www.karamankulturturizm.gov.tr/>, erişim tarihi, 15.10.2012.
- <http://www.karamanozelidare.gov.tr>, erişim tarihi, 15.10.2012.
- <http://www.larende.com/karaman-hakkinda>, erişim tarihi, 15.10.2012.
- Karaman Gezi Rehberi, Karaman İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Mart, 2012.
- Karaman İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, 2012.
- Karaman Kültür Envanteri, 2007, Karaman valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, 2007.
- KHABBAZİ, Parisa Aliasghari, YAZGAN, Murat Ertuğul; “Kırsal Peyzaj ve Ekoturizm”, **International Journal Of Social And Economic Sciences**, 2 (2): 5-9, 2012.
- KILIÇ Burhan, KURNAZ Alper; “Alternatif Turizm Ve Ürün Çeşitliliği Oluşturmada Ekolojik Çiftlikler: Pastoral Vadi Örneği”, **İşletme Araştırmaları Dergisi**, 2/4 2010, ss:39-56.
- KOÇAN, Nurhan, “Ekoturizm Ve Sürdürülebilir Kalkınma: Kızılcahamam-Çamlıdere (Ankara) Jeopark Ve Jeoturizm Projesi”, **Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi**, İlkbahar / Spring 2012 Yıl,: 3 Cilt: 2 Sayı: 6, Ss:69-82.
- KOÇAN, Nurhan; “Mudurnu (Bolu) Ve Yakın Çevresi Peyzaj Özelliklerinin Ekoturizm Kapsamında İrdelenmesi”, Gümüşhane Üniversitesi, **Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi**, Cilt:1, Sayı:1, Yıl:2011, Ss:67-78.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı, **Türkiye Turizm Stratejisi(2023)**, Ankara, 2007.
- SEZGİN, Mete ve KARAMAN, Abdullah; **Karaman İli Turizm stratejik Planı**, Karaman Valiliği, 2008.

- Şahiner, Tuba; “İnanç Turizmi Potansiyeli ve Halkın İnanç Turizmine Bakışı Açısından Karaman”, **Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi SBE**, Yüksek Lisans Tezi, Karaman, 2012.
- TUNÇ, Azize, SAC, Firuzan; **Genel Turizm Gelişimi**, Detay Yayın Evi, Ankara, 1998.
- Türkiye Ormancılar Derneği, **Orman Ekosistemlerinde Ekoturizm Çalıştayı ve 10. Yılında TODEG**, seri no:10, Ankara, 2010.
- UÇKUN, Gazi ve TÜRKEY, Oğuz; “Alternatif Turizm Türlerinin Sürdürülebilirliği”,http://cmyo.ankara.edu.tr/~iktisad/TURKONF/web/UCKUN_TURKEY.doc, 01.04.2009.
- ULUSAN Yeliz, BATMAN Orhan; “Alternatif Turizm Çeşitlerinin Konya Turizmine Etkisi Üzerine Bir Araştırma”, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, (23), 2010, Ss:243-260.
- YEŞİLTAŞ, Murat, ÖZTÜRK, İlker; “Bölgesel Kalkınma Çerçevesinde Alternatif Turizm Faaliyetlerine Yönelik Bir Değerlendirme: Sivas Örneği” **C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, Cilt:9, Sayı:1, 2008.
- YÜCEL, Cengiz; “Turizmde Yükselen Değer: Ekoturizm”, **Türsab Ar-Ge**, 2002.